

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek. Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 124

Letnik XI.

Celovec, petek, 22. junij 1956

Štev. 25 (739)

Anahronističen predlog

„S takim tiskom kot je ‚Die Neue Zeit‘ ni mogoče zmagati pri volitvah“ — to ni naša trditev temveč je to izjava vplivnega socialista neposredno po volitvah. In to drži: Ni namreč mogoče pridobiti starih nacionalistov in liberalcev za socialistično stranko s pseudo-naprednimi parolami meščanskega liberalizma, ker sta jim tedaj ÖVP in FPÖ bližji niti ni mogoče pridobiti neopredeljenih volivcev za socializem z nesocialističnimi argumenti. Prav tako ni mogoče navdušiti zavednih Slovencev za SPÖ s starimi protislovenskimi parolami in še manj — na ljubo nemškimi šovinistom — z očitnim distanciranjem od socialistično usmerjenih Slovencev!

Če so vsi socialistično usmerjeni Slovenci brez izjeme in še številni drugače nastrojeni Slovenci pri zadnjih volitvah kljub temu dali svoj glas SPÖ, potem to nikakor ni zaslug „Die Neue Zeit“, temveč je to dokaz velike socialistične zavesti našega človeka in še uspeh naše načelno jasne socialistične tiskane in usne propagande. Razni nacionalni bujskači v SPÖ pa naj se zavedajo, da bi volilni rezultati v deželi brez takega sodelovanja slovenskih socialistov izgledali popolnoma drugače in to brez dvoma ne v prid socialističnih sil. Zato opazke na račun koroških Slovencev v uvodniku „Die Neue Zeit“ od zadnje nedelje niso le brutalno preziranje tisočev slovenskih socialističnih volivcev, temveč popolnoma ponesrečen poizkus, da bi glasilo socialistične stranke našlo alibi za povzročeni nezadovoljivi izid volitev in povolilo mešetarjenje za ohranitev položajev v deželi! Toda dosežene položaje držati in izbojevati še večjo zmago za socializem bo tudi v bodoče mogoče le z delom na osnovi resnično socialističnih načel, ki morajo biti vsestransko jasna tudi glede agrarnega in nacionalnega vprašanja!

Nezdružljiv z resnično socialističnimi načeli je na primer tudi predlog za glasovanje po občinah in šolskih okoliših, ki ga je v zvezi s Schumyjevimi apelom na strnitev vseh nemških strank proti slovenskim zahtevam v svojem glasilu iznesla „Kärntner Landsmannschaft“ in ga potem kot svoj in baje najbolj demokratičen predlog ponovila „Die Neue Zeit“. Toda pojem demokracije je uredništvu „Die Neue Zeit“, kakor vse kaže, prav tako nejasen kot pojem socializma. Plebiscit — glasovanje je brez dvoma demokratično, če gre za socialno, kulturno in politično enakopravne partnerje, se pa spremeni takoj v izrazit protidemokratičen akt, če gre na eni strani za socialno, kulturno in politično privilegirano zgodovinski narod, na drugi strani pa za stoletja odvisno, zapostavljeno in tlačeno ljudstvo. Za tako glasovanje, za tako zlorabo demokratične oblike pa bi na Koroškem šlo, če bi obveljal iz šovinističnih krogov Landsmannschaft prevzeti Brantlov predlog.

Gospod Brantl je menda še premlad, da bi se spomnil, da je tudi koroški in ves avstrijski narod nekoč — to je 10. aprila 1938 imel možnost kot politično tlačeno del poslužiti se „demokratične“ oblike „tajnega“ glasovanja. Rezultati so znani vsemu svetu in za vse avstrijsko ljudstvo več kot porazni. Kaj če bi se bili zavezniki postavili na Brantlovo stališče, da je tudi za politično brezpravno ljudstvo glasovanje pač najbolj demokratična oblika reševanja nacionalnih vprašanj — konkretno v obliki Ostmarke ... Zavezniki pa, kakor znano, tega stališča niso zastopali in so dali avstrijskemu ljudstvu poleg tega še posebno prilžnost, da bi razveljavili ta „plebiscit“. Upočasni pa smo se proti tistem „demokratičnemu“ plebiscitu v mejah Avstrije z orožjem v roki edino le koroški Slovenci! Brez dvoma ne zato, da bi omogočili ponavljanje takih „demokratičnih“ plebiscitov.

Plebiscit v naših razmerah — da ponovimo — bi bil absolutno nedemokratičen in bi pomenil kvečjemu potrditev stoletne germanizacije. Tak plebiscit imenovati demokratičen more v resnici samo človek, ki smatra imperialistično asimilacijo za pravilno pot reševanja manjšinskega vprašanja. Tako pojmovanje pa brez dvoma ni ne demokratično ne socialistično.

Toda predlog, kakor je postavljen, je tudi neločilen. Zakaj naj bi na drugi strani ne odločalo podobno glasovanje tudi o „verskih šolah“? Gospod dr. Brantl očitno prezre, da bi bile tudi v tem pogledu „nevarnosti demagoškega „glasovanja“ preočitne, da bi mogel

Pogajanja o novi vladi zaključena

Po skoraj šesttedenskih razgovorih je zadnjo sredo vladnima strankama — ÖVP in SPÖ — uspelo doseči načelno soglasje o razdelitvi pristojnosti v bodoči vladi. Včeraj so se zastopniki obeh strank sestali k ponovni seji, da izdelajo vladni program in pakt o koalicijski politiki, danes odnosno jutri pa bosta strankini vodstvi tudi še formalno potrdili sporazum o bodočem sodelovanju.

Dosedanja uradna poročila o poteku po-

gajanj so bila več kot skopa in tudi po dejansko odločilnem sestanku v sredo ne navajajo nobenih podrobnosti, katere nameravajo objaviti šele potem, ko bodo k zaključku razgovorov zavzela stališče vodstva strank. Kljub temu pa navajajo v dobro obveščenih krogih podrobne podatke o sestavi nove vlade ter o pristojnosti in vplivu ene in druge stranke v posameznih ministrstvih.

Po teh podatkih bo izgledala vlada pri-

bližno takole: zvezni kancler ing. Raab, vicekancler dr. Schärff, zunanji minister ing. Figl, kateremu bosta dodeljena kot državna tajnika dr. Kreisky in prof. dr. Gschnitzer, notranji minister Helmer in državni tajnik v notranjem ministrstvu Grubhofer, pravosodni minister dr. Kapfer, finančni minister dr. Kamitz, državni tajnik v finančnem ministrstvu dr. Bock, prosvetni minister dr. Drimmel, trgovinski minister dr. Illig, državni tajnik v trgovinskem ministrstvu dr. Fischer, minister za kmetijstvo Thoma, minister za socialno upravo Proksch, minister za promet in energijo ing. Waldbrunner, minister za vojsko Graf in državni tajnik v vojnem ministrstvu dr. Stefani ali Preussler.

Največja značilnost nove vlade je vse-kakor v tem, da so bili podržavljeni obrati izločeni iz dosedanjega Waldbrunnerjevega ministrstva ter bodo neposredno podrejena zvezni vladi. Vodil jih bo poseben ministrski komite, kakršen je predviden tudi za radio. Novost v novi vladi je tudi Grafovo ministrstvo za vojsko, kar pa nikogar ne preseneča, ker se je o tem načrtu govorilo že od vsega početka, medtem ko pomeni pritegnitev znanega zagovornika južnih Tirolcev dr. Gschnitzerja v zunanje ministrstvo precejšno senzacijo.

Ker pogajanja za sestavo nove vlade do predvidenega termina niso bila zaključena, je bilo tudi sklicanje parlamenta — prvotno za 20. junij — preloženo za teden dni. Tako se bodo državni poslanci dne 27. junija sestali v novoopremljenem tako imenovanem Gosposkem domu parlamenta, kjer je v stari monarhiji plemstvo odločalo o usodi mnogonarodne države.

Jugoslovansko-sovjetski razgovori uspešno zaključeni

Ob zaključku tritedenskega obiska jugoslovanskega predsednika Tita in njegovega spremstva v Sovjetski zvezi je bila predvčerajšnjim objavljena skupna izjava jugoslovanske in sovjetske vlade o rezultatih razgovorov. V prvem delu obravnava izjava vprašanja mednarodnega razvoja, v drugem delu pa razvoj jugoslovansko-sovjetskih odnosov.

Obe vladi ugotavljata, da je izmenjava misli pokazala široko skladnost pri ocenjevanju mednarodnega položaja in obstoječih mednarodnih vprašanj. Glede nemškega vprašanja vsebuje izjava poziv, naj se začnejo pogajanja med vladama Vzhodne in Zahodne Nemčije za njuno združitve. Z obžalovanjem nadalje ugotavljata, da LR Kitajska še ni bila sprejeta v Združene narode ter poudarjata, da bo treba rešiti vprašanje Formoze v skladu z zakonitimi pravicami Kitajske do tega ozemlja. Pogoji za pospešeno rešitev vprašanja razorožitve so postali ugodni, atomsko orožje pa je treba splošno prepovedati in mora atomska energija služiti samo miroljubnim namenom človeštva. Obširen sporazum o kolektivni varnosti ter o gospodarskem in kulturnem sodelovanju bi prispeval k prenehanju delitve Evrope na vojaške bloke. Obe vladi priporočata obširno mednarodno kolektivno akcijo za pomoč gospodarsko manj razvitim deželam, ker je velika razlika med razvitimi in manj razvitimi deželami eno najresnejših vprašanj današnjega sveta. Končno je rečeno v skupni izjavi, da bosta Jugoslavija in Sovjetska zveza nadaljevali svojo politiko osebnih stikov in redne izmenjave mnenj ter da se strinjata

kdo prepričevalno trditi, da bo s tem dosežena pomiritev v kočljivem vprašanju verskih šol!

Kot socialisti smo tudi koroški Slovenci s SPÖ, kakor je poudaril nedavno notranji minister Helmer, za javno splošno šolo za vse otroke brez razlike veroizpovedi, pa tudi brez razlike narodnosti. Taka pa je danes na dvojezičnem ozemlju javna splošna dvojezična šola!

To ni le naše pojmovanje današnje šolske ureditve, marveč je bilo od vsega početka tudi pojmovanje socialistične stranke. Gospod dr. Brantl 1945 še ni bil na Koroškem in se očitno tudi še ni igral socialista. Sicer bi danes ne mogel diskreditirati vodilne socialistične politike v deželi, ki so tedaj s članki in izjavami utemljevali to šolsko ureditev kot najboljšo, najpravičnejšo, najbolj demokratično, skratka kot najbolj vzorno rešitev in jo prikazovali tudi na mednarodnih konferencah, ko je šlo za enotnost dežele, kot dokaz demokratične in širokogrudne nastojenosti Avstrije napram svoji slovenski manjšini, ne da bi bili kdajkoli omenjali, da gre le za ureditev „na priporočilo okupacijske oblasti v korist obranitve enotnosti dežele.“ Zdi se, da g. dr. Brantl s svojimi izjavami nikakor ne dela usluge naši državi, če z njimi dokazuje, da so bile naše tedanje trditve pra-

glede potrebe nadaljnjega razvoja njenih gospodarskih vezi.

Drugi del skupne deklaracije izraža načela in ukrepe za sodelovanje političnih organizacij obeh socialističnih dežel, načela, ki se jih jugoslovanski komunisti v svojem prijateljskem sodelovanju z vrsto socialističnih gibanj v drugih državah že poslužujejo. V tej izjavi je izraženo prepričanje, da bo sodelovanje med delavskimi gibanji Jugoslavije in Sovjetske zveze na temeljih, kot so bili izraženi v lanski beograjski deklaraciji, koristilo narodom obeh dežel in izgradnji socializma v obeh državah ter da bo razen tega prispevalo tudi k splošnemu zbližanju socialističnih gibanj in drugih naprednih organizacij v svetu. Obe delegaciji smatrata, da je široko sodelovanje vseh naprednih in miroljubnih sil potrebno in nujno za sodobni socialni razvoj v svetu.

Egipt je slavil odhod Angležev

Še nikdar v zgodovini dežela ob Nilu in domovina mogočnih piramid ni obhajala s tako samozvestjo svoj veliki praznik kot pa ravno letos 18. junija. Po vsem Egiptu so namreč tega dne slavili odhod zadnjega vojaka angleških zasedbenih sil, hkrati pa tudi tretjo obletnico razglasitve prve egiptске republike.

Predsednik vlade Naser je tega dne razvil egiptsko zastavo na velikem jamboru ob Sueškem prekopu ter tako simbolično prikazal, da je s tem trenutkom postal Egipt res svoboden, da je egiptski narod zdaj dejansko sam svoj gospodar na svoji zemlji. Zato je tudi razumljivo, da je Egipt

vilne, da gre pri tej ureditvi le za pesek v oči svetovni javnosti, dokler je v nevarnosti enotnost dežele!

Mi smo zreli dovolj, da nočemo obujati zgodovine. Nasprotno vidimo kot socialisti v novem razvoju v socialističnem svetu tako svetle perspektive, da se nam zdi naravno anahronističen sleherni poizkus, z odstranitvijo dvojezične šole, ki se je obnesla, ponovno zabiti klin med naroda sosedna in uničiti vse dosedanje napore za dokončno pomiritev in trajno zbližanje narodov v deželi. Novi čas zahteva le, da izgrajujemo in učvrstujemo vse, kar služi zbližanju in bratstvu med narodi. Temu cilju služi tudi dvojezična šola in jo bomo zato branili proti vsem nasprotnikom, pa naj jo poskušajo torpedirati tudi pod krinko demokratičnih gesel „glasovanja“ ali podobnega izigravanja sile močnejšega nad socialno, kulturno in politično šibkejšim. Temu cilju naj bi po zamisli pogodbenikov brez dvoma služila tudi manjšinska zaščita, ki torej terja pravično rešitev v korist mirnega sožitja narodov sosedov v deželi in preko meja. Pot, da bi vsestransko privilegirana večina odločala o načinu zaščite vsestransko zapostavljane manjšine, ni le nedemokratična, marveč navadnost izzivalno preziranje Državne pogodbe in mednarodno prevzetih obveznosti. —ci.

ta dvojni praznik obhajal z veličastnimi svečanostmi in z največjo vojaško parado v zgodovini dežele. Svečanosti so se udeležili tudi številni gostje iz različnih dežel, med temi novi sovjetski zunanji minister Sepilov.

Umik zadnjega angleškega vojaka s področja Sueškega prekopa in z ozemlja Egipta sploh pomeni doslej največji uspeh sedanje republikanske vlade in njenega predsednika Naserja. Odslej bodo v Egiptu praznovali dan umika zasedbenih čet skupno z dnevom razglasitve republike in tako poudarjali zgodovinski preokret dežele, katera si ni priborila le svobode na zunaj, marveč je nastopila novo pot tudi v notranji politiki.

Na proslavi dvojnega praznika je imel predsednik vlade Naser tudi kratek nagovor, v katerem je med drugim dejal: Z današnjim dnem se zaključuje nad 70 let tuje okupacije, poniževanja, trpljenja in solza. Egiptsko ljudstvo je utrpelo najhujše ponižanje, toda pogumno je prenašalo zatiranje in izkoriščanje. Ne jeklo, ne smodnik nista mogla preprečiti našim mučenikom, da žrtvujejo svojo kri za osvoboditev naše domovine. Mi smo srečni, da lahko prisostvujemo zmagi, ki je oni niso mogli videti. Začenja se novo razdobje v naši zgodovini in čaka nas delo, da popravimo zlo, ki ga je napravil okupacijski režim.

O teh nalogah je Naser govoril v izjavah posameznim listom, ko je dejal: Želim, da bi moja država prevzela obliko kooperativistično-socialistične družbe. Moja želja je tudi, da bi se osvobodili slehernega egoističnega individualizma, da bi se vsakdo izmed nas posvetil delu za skupnost. Na ta način in samo na ta način bomo lahko izvršili gospodarsko in socialno obnovo dežele.

Evropska šola — a ne pri nas

»Evropska skupnost za premog in jeklo«, ki ima svoj sedež v Luksemburgu, zaposluje okrog 3000 nameščenecv — Francozov, Nemcev, Italijanov, Holandcev, Belgijcev in Luksemburžanov. Za blizu 300 otrok teh nameščenecv imajo urejeno posebno šolstvo s francoskimi, nemškimi, italijanskimi, holandskimi, belgijskimi in luksemburškimi učitelji. Pouk je do sedaj temeljil v glavnem na nacionalni osnovi. Sedaj pa bodo postavili to šolstvo na novo — evropsko raven. Luksemburški parlament je že odobril zgraditev »Evropske šole« za te otroke, ki pripadajo šestim različnim evropskim narodnostim. Pedagogi Montanske unije pripravljajo temeljito preureditev celotnega pouka na teh šolah, poseben odbor pa že sestavlja nove šolske knjige, ki bodo v bodoče podlaga za pouk »evropske zgodovine«, »evropskega zemljepisja«, »evropske filozofije« itd. Glede jezika pa velja za vse učence in dijakke ureditev, da se poleg svojega materinskega jezika naučijo še enega izmed štirih uradnih jezikov, ki jih uporablja ta zahodna mednarodna gospodarsko-politična ustanova.

Tudi pri nas se ob različnih priložnostih mnogo govori in piše o zamisli združene Evrope. V resnici pa je v teh glavah opažati še zelo malo evropskega mišljenja. Kakor hitro nanese beseda na obstoječe

dvojezično šolstvo, na mah izpuhti evropski duh, na njegovem mestu pa prečesto zakraljuje stara nacionalna ozkostičnost, ki ni sposobna niti osnovnega demokratičnega spoznanja, da je na ozemlju dveh narodov potrebna enakopravnost obeh jezikov. Lepo govoričenje o evropski skupnosti zgubi ves smisel in ostane pri nas prazna fraza vsaj tako dolgo, dokler še vedno prevladuje tendenca, da bi se z zgolj navidezno demokratičnimi sredstvi »pravice staršev« ali »tajnega glasovanja« znebili še tistega zarodka evropskega duha, ki se v naših pogojih vsaj do ne-

ke mere odraža v obstoječem obveznem dvojezičnem šolstvu. Kakšen hasek ima navduševanje za prvo »evropsko šolo« v daljnem Luksemburgu in za mlado generacijo, ki bo izšla iz te šole kot »most od srca do srca, ki ne pozna razlike med narodi« — če slišimo na domačih tleh z iste strani zagovarjanje kanibalske teorije o »naravnem razvoju na vseh obmejnih področjih«, da večina enostavno polagoma požre manjšino in da predstavlja ta procedura celo višek/ demokracije in pravičnosti. Združena Evropa — od meja Koroške si še zelo oddaljena!

Po dveh letih prva vzpodbudna znamenja

Dve leti po podpisu sporazuma o Trstu, ki ga na Tržaškem doslej še niso izvajali, so končno le izdali prve ukrepe, ki označajo izboljšanje položaja. Tržaški visoki komisar dr. Palamara je 9. junija izdal odlok, ki pravi, da se mora začeti izvajati točka 6 Londonskega sporazuma. Ta točka pravi, da se ne smejo niti sodnijsko niti upravno preganjati prebivalci na Trža-

škem, ki so pred 5. oktobrom 1954 politično delali na tem, da Tržaško ne bi prišlo pod Italijo. Dr. Palamara je tudi objavil, da začne na Tržaškem veljati mirovna pogodba z Italijo. Za Slovence imata formalno in praktično vrednost predvsem člena 15 in 16, ki govorita o enakopravnosti vseh italijanskih državljanov, torej tudi Slovencev.

Z naše poti po Jugoslaviji:

Preko Ljubelja do Ljubljane

V letnem času, ko na prelazih čez Karavanke ni več snega, je cesta čez Ljubelj najkrajša zveza med Celovcem in Ljubljano. Lahko bi bila še dokaj krajša in za vozila lažje zmožljiva, če bi bil Ljubeljski predor že usposobljen za promet. Slovenija se že več let prizadeva, da bi se to čimprej zgodilo in je za ureditev predora na svoji strani že predvidela in pripravila potrebna sredstva, na naši strani pa se stvar dolgo ni hotela premakniti z mrtve točke. Šele v zadnjih dneh je slišati, da se je nad Ridovcem nekaj zganilo in da so se končno le lotili osuševanja avstrijske polovice ljubeljskega predora. Vsaj nekaj za začetek. Pravijo, da bo za ureditev tunela potrebnih 10 milijonov šilingov, da pa bodo začeli z delom šele pozimi prihodnjega leta, če bo država dala sredstva na razpolago in da bo gradnja trajala dobri dve leti. Motorizirani potniki in izletniki torej še ne bodo tako kmalu rešeni skrbi in težav pri zmagovanju hude strmine in drznih vijug, ki na tej cesti še posebej zahtevajo brezhibno delovanje vozila, od vozača pa mnogo spretnosti in pazljivosti ter skrbno koncentracijo, da ne pride do nezgode.

Oboji, vozači in motorji so se oddahnili, ko smo se v umitem jutru zadržniki in zastopniki Slovenske kmečke zveze na poti k Ljudski tehniki Jugoslavije ustavili pred našo obmejno orožniško in carinsko postojanko na Ljubeljskem sedlu. Brž in brez vsake sitnosti so opravljene predpisane formalnosti. Tudi par korakov onstran meje so potni listi hitro pregledani in že se lahko spustimo po ostrih serpentinah navzdol do jugoslovanske carinske postojanke. Tu gre stvar nekoliko počasneje, birokracija ima še znatno besedo in je radodarna s formularji. Bolj vabljiva je cenenina in izvrstna žgana kapljica in dobra turška kava, ki ju nudijo v lepo urejeni restavraciji nasproti izhodu predora, ki bo šele čez nekaj let lahko služil hitrejši in lagodnejši povezavi dveh sosednjih dežel.

Za streljaj niže, ob svojevrstno simboličnem spomeniku internirancem, zvečine francoskim vojnim ujetnikom, ki so izhrali in omahnili pod težo gestapovskega terorja med prisilnim delom pri gradnji ljubeljskega tunela, se nam vzbudi spomin na težko dobo pred dobrim desetletjem, ko je nečloveško podivjani nacizem skušal z nasiljem in krvjo zatreti dostojanstvo človeka in njegovo svobodoljubje.

V hitri vožnji kmalu zdrknemo skozi Tržič, med hribe vkovano lično mestoce z obsežno industrijo tekstila in obutve, ki obratuje noč in dan, da more zadostiti naraščajočim potrebam razvijajoče se dežele po kvalitetnem potrošnem blagu. Kakor Borovlje je imel tudi Tržič že v starih časih razvito fužinarstvo ob važni in prastari vozni poti iz osrčja Slovenije na Koroško.

Na betonski cesti proti Kranju — edini dobri cesti, ki jo je Slovenija podedovala

od stare Jugoslavije — so motorji živahneje zabrnili in zlahka pospešili vožnjo na 100 do 120 kilometrov. Že od daleč pritegnejo gledalčevo pozornost novi, v soncu se bleščeči razsežni stanovanjski bloki, ki nudijo udobno streho številnim družinam delavcev in nameščenecv tega gojenjskega industrijskega in upravnega središča ob sotočju Save in Kokre z veličastno kuliso Karavank in Kamniških planin v ozadju. Tekstilna in lesna industrija, tovarne za elektrotehniko in fino mehaniko, obrati za izdelovanje pnevmatike, pletenin, obutve, usnja in mila dajejo mestu pečat pestrosti in razgibane dejavnosti.

Tudi na nadaljnji poti do Ljubljane raste mnogo novega. V Medvodah obratuje nova tovarna barv in lakov, pod Zbiljskim jezerom, nastalim z zaježitvijo Save, pa proizvajajo turbine nove hidrocentrale prepotrebno električno strujo za pogon tovarn in drugih obratov. Na pragu Ljubljane, še takorekoč sredi zelenih travnikov in polj, a vendarle že zraščene s slo-

vensko metropolo v celoto, se raztezajo ogromne hale Litostroja — livarne, ki daje kvalitetne odlitke in izdelke za vse večje industrijske naprave po vsej Jugoslaviji pa tudi na tuja tržišča. Stanovanjski bloki in nove družinske hiše izpopolnjujejo sliko in dajo tudi bežnemu opazovalcu slutiti, da se življenjski utrip Ljubljane v povojnih letih občutno premika iz središča na področja nove industrijske ustvarjalnosti.

Po nekaj več ko dveh urah vožnje smo se ustavili v Ljubljani, kjer smo se s predstavniki Ljudske tehnike kot našimi gostitelji domenili za nadaljnji potek naše sedemdnevne ekskurzije.

PO ŠIRNEM SVETU

Tokio. — Predstavniki otoka Okinave so predložili japonski vladi resolucijo, v kateri zahtevajo od japonske vlade, naj protestira pri ameriški vladi zaradi nasilne uprave s strani ameriških oblasti na tem otoku v vojaške potrebe. Resolucija pravi, da je postopek ameriških oblasti na Okinavi v nasprotju s členom 3 mirovne pogodbe, ki je bila sklenjena med ZDA in Japonsko in predstavlja kršitev japonske ozemeljske suverenosti.

Helsinki. — V nedeljo je prispel v Helsinki predstavnik ameriškega Rdečega križa Ellsworth Bunker, ki bo po obisku Finske nadaljeval svoj pot z dvema funkcionarjema v Moskvo. V Moskvi bo s pristojnimi sovjetskimi funkcionarji Rdečega križa proučeval možnosti za razširitev sodelovanja Rdečega križa v Sovjetski zvezi in ZDA.

Moskva. — Libijska parlamentarna delegacija bo na povabilo Vrhovnega sovjeta Zveze sovjetskih socialističnih republik obiskala Sovjetsko zvezo. Dan obiska bo določen šele pozneje.

Kairo. — Predstavnik libijskega veleposlaništva v Kairu je v nedeljo izjavil, da bi libijska vlada dala Franciji koncesije za raziskovanje petrolejskih polj, če se francoske čete umaknejo iz Fesana.

New York. — Prva ameriška vodikova bomba, ki so jo vrgli iz letala 21. maja t. l. na Pacifiku, ni, kakor poročajo, zadela cilja. Padla je v morje 4 milje daleč od Bikinskih otokov. Za to napako dolže neko osebo, ki je sodelovala pri pripravih za ta poizkus. Komisija za atomsko raziskovanje v ZDA in ameriško obrambno ministrstvo nočeta o tej stvari dati nobenih pojasnil.

London. — Tu so uradno potrdili, da je ministrski predsednik Francije povabil ministrskega predsednika Edena na obisk. Eden je s tem v zvezi izjavil, da upa, da bo mogel vrniti obisk gospodu Molletu, vendar pa datuma še niso določili. V Londonu tudi pravijo, da je francoska vlada izrazila željo po čimprejšnjih razgovorih sprčo važnih sprememb v evropskem položaju.

New Delhi. — Zvedelo se je, da je bil portugalski generalni guverner v Goi ministri ponedeljek ranjen pri atentatu. Razen tega sta bila ranjena dva policista iz njegovega spremstva. Portugalska policija je streljala na atentatorje in enega ubila. Atentat je pripravila skupina goanskih rodoljubov.

Peking. — Sovjetska zveza in Ljudska republika Kitajska sta predlagali ceylonski vladi, da bi vzpostavili medsebojne diplomatske odnose.

Berlin. — V Vzhodni Nemčiji je bilo v zadnjih tednih zopet izpuščenih nadaljnjih 60 političnih pripornikov, ki jim je bilo tudi dovoljeno, da se vrnejo v Berlin.

Den Haag. — V nedeljo so neznane osebe izkopale na pokopališču blizu Den Haaga na Nizozemskem zemeljske ostanke nekdanjega voditelja nacističnega gibanja na Nizozemskem Antona Musserta, katerega je vojaško sodišče v Den Haagu leta 1946 zaradi storjenih vojnih zločinov obsodilo na smrt. Nizozemska vlada je odredila, da je treba vse mejne prehode strogo zastražiti, ker bodo storilci skušali prepeljati zemeljske ostanke Musserta v inozemstvo.

Ženeva. — Komisija za preiskovanje prisilnega dela je soglasno sprejela konvencijo o prepovedi prisilnega dela v vseh oblikah. — Konvencija bo pozneje predložena mednarodni komisiji dela.

New York. — Posebni svetovalec predsednika Eisenhowerja za vprašanje razorožitve Harold Stassen je izjavil, da bi morale ZDA skleniti sporazum s SZ in drugimi državami o tako imenovani polovični razorožitvi s poroštvi. Ameriška vlada skrbno proučuje vse možnosti, da bi prišlo do omenjenega sporazuma.

Djakarta. — V Djakarti so se začeli uvodni razgovori o razširitvi gospodarskih zvez med LR Kitajsko in Indonezijo. Indonezija se ne drži več predpisov o prepovedi izvoza kavčuka v Ljudsko republiko Kitajsko.

Sredi junija še dobrih 80.000 brezposelnih

Število brezposelnih se je v zadnjih 14 dneh znatno znižalo in sicer za 6935 oseb ali 7,9 %, med katerimi je bilo 4075 ali 58,8 % moških. V celi državi je znašalo sredi junija število brezposelnih 80.386 oseb; od teh je bilo 32.058 ali 39,9 % moških in 48.328 ali 60,1 % ženskih delojemalcev.

Na Koroškem je bilo sredi junija javljenih 3254 oseb, ki so iskale zaposlitev. Število brezposelnih v ostalih pokrajinah je bilo naslednje: Dunaj 36.202, Nižja Avstrija 14.665, Zgornja Avstrija 10.364, Štajerska 9123, Tirolska 2636, Salzburg 2217, Gradišćanska 1261 in Vorarlberg 664.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani

V okviru Ljubljanskega Gospodarskega razstavišča se tudi letos vrsti razstava za razstavo. Trenutno je tam razstava povojnih izumov in tehničnega napredka Jugoslavije, ki prikazuje delo in uspehe jugoslovanskih izumiteljev, uspehe industrije pri vedno večji mehanizaciji proizvodnje in razvoj elektrogospodarstva v letih po vojni. V okviru razstave je bil prirejen tudi kongres izumiteljev.

Izvoz jugoslovanske jeklarske industrije

Jugoslovanske železarne lahko izvozijo letno kakih 100.000 ton jekla. Polovica te količine odpade na valjane polizdelke, ker nekatere valjarne ne morejo predelati vsega jekla v končne izdelke. Pričakujejo, da bodo jugoslovanske železarne izvozile letos okoli 50.000 ton jeklenih polizdelkov v Sovjetsko zvezo, Švico, Urugvaj, Indijo in druge dežele. Poleg tega bodo izvažale tudi grobo pločevino, valjane cevi, betonsko jeklo in brezšivne cevi.

Sovjetski avtomobili v Argentini

V Buenos Airesu je bila ustanovljena tvrdka »Mochuz Argentina«, ki bo uvažala izključno samo sovjetske avtomobile. Cene sovjetskih avtomobilov so znatno nižje od podobnih vozil iz zahodne Evrope. Sovjetske osebne avtomobile znamke »Mochuz« prodajajo po 142.700 pezov, tovarne avtomobile MA 3-200 pa po 297.700 pezov, medtem ko je argentinska cena najcenejšega evropskega osebne avtomobila okoli 170.000 pezov.

Azija v šolstvu na Zapadu

Na sedežu UNESCO je bila konferenca prosvetnih strokovnjakov, ki so razpravljali o načinih, kako naj bi poučevali v šolah zapadnih držav azijske kulture. Sestanku so prisostvovali zastopniki šestnajstih držav. Najprej so proučili poročila o tem problemu, ki jih je poslalo osemnajst nacionalnih komisij UNESCO. Strokovnjaki so ugotovili, da v šolah zapadnih držav, zlasti v učbenikih, azijska kultura in civilizacija nista predstavljeni objektivno.

Hkrati so strokovnjaki opozorili na velike težave, ki bi jih povzročila radikalna revizija učbenikov in učnih programov. Vendar pa so se sporazumeli in sprejeli nekaj osnovnih načel kot minimalni program pouka o kulturi in civilizaciji v Aziji. Ta načela so:

1. osvetliti prispevek narodov Azije k napredku in civilizaciji;
2. podati nadrobnejši prikaz najpomembnejših kultur Azije zaradi razumevanja njihovih pismenih oblik;
3. v program je treba sprejeti biografije

najpomembnejših zgodovinskih osebnosti Azije;

4. podati na živ način posebnosti življenja in mišljenja v Aziji v zvezi s predmeti, kakor so: družina, transport, prehrana, prosveta, arhitektura, literatura itd.;
5. proučevanje kulturnih zvez med Vzhodom in Zapadom zlasti v zadnjih dveh stoletjih;
6. proučevanje osnovnih problemov sodobne Azije glede na nacionalni razvoj in mednarodne odnose.

Na konferenci so sprejeli prav tako vrsto praktičnih sklepov o metodah pouka, o uporabi zemljepisnih kart, filma, projekcije, gramofonskih plošč, zlasti v zvezi z vzgojo pedagogov. Prav tako so predložili poletne seminarje, na katerih bi orientalisti in azijski profesorji pomagali pedagogom iz zapadnih držav. Končno so strokovnjaki svetovali UNESCO izmenjavo učbenikov in podobne ukrepe, ki bi jih pripravile nacionalne komisije UNESCO. Priporočili so tudi izdajo izbranih tekstov in drugih izborov pesmi ipd.

Pomladanska razstava v celovškem Künstlerhausu

Pretekli petek je bila v celovškem Künstlerhausu otvoritev razstave sodobne umetnosti. Razstava je tem večjega pomena, ker je prav v zadnjem času ljudstvo precej razburkano in mnogo razpravlja o umetnosti, kar je povzročilo odkritje fresk na celovškem kolo-dvoru. V kolikor so diskusije v zvezi s freskami objektivne in pristne, bo prišlo do izraza prav na razstavi v Künstlerhausu.

V tem smislu je govoril ob otvoritvi tudi deželni glavar Ferdinand Wedenig ter izrazil upanje, da bo na razstavo pri-

šel tudi tisti del publike, ki doslej umetnosti ni posvečal dovolj pozornosti. Poudaril je, da se mora ustvarjalnemu človeku nuditi možnosti in prosto pot, da na svoj način izrazi svoje mišljenje in občutke. Včasih so umetnikom, v nekaterih deželah še danes, diktirali, kaj in kako naj ustvarjajo. Pri nas pa je dana umetnikom popolna svoboda, tako da vsak umetnik lahko na svoj način izrazi svoja občutja, je zaključil deželni glavar.

Otvoritev razstave se je udeležilo veliko število častnih gostov, zastopnikov tiska ter predstavnikov javnega in kulturnega življenja na Koroškem. Ob priliki otvoritve so podelili različnim umetnikom tudi nekaj deželnih nagrad.

Günther Kraus razstavlja v deželnem muzeju

Pretekli petek je bila v deželnem muzeju otvoritev grafične razstave mladega koroškega grafika in slikarja Güntherja Krausa. Ob priliki otvoritve je poudaril dvornisvetnik dr. Moro, da obstoji težnja, dati mladim umetnikom možnost in prostore na razpolago, da na razstavah svojih del posredujejo občinstvu sodobno umetnost. Mladi umetnik, ki je doslej žel že velike uspehe po svetu, je vodil zastopnike koroškega tiska skozi svojo razstavo osnutkov, litografij in oljnatih slik. Uvodoma je Kraus povedal, da je doslej dobil že precej naročil, ki jih je delno tudi že izvedel. Tako je med drugimi napravil načrte za mozaik v Ankari, poslikal stene otroškega vrtca na Dunaju in Völkendorfu s pravilničnimi figurami, spomenik padlim v Beljaku ipd. Vse to priča, da je mladi umetnik, ki je že z dvajsetimi leti zapustil akademijo za upodabljačo umetnost, zelo sposoben in nadarjen. Pot ga je peljala preko Francije tudi v Združene države Amerike in drugam, kjer se je seznanjal z umetnostjo in šolami sodobne umetnosti.

Ing. Dolenz pa je zastopnike tiska povedel skozi dva na novo urejena prostora deželnega muzeja. In sicer so v teh dveh sobah razstavljeni predmeti iz najstarejše zgodovinske dobe — od kamene do bronzaste dobe. Deželni muzej nameravajo postopoma povsem na novo urediti, to pa zaradi tega, ker stare steklene vitrine, kjer so spravljene predmeti zgodovinske vrednosti, ne ustrezajo današnjim zahtevam.

V kratkem poročilu je dvorni svetnik dr. Moro tudi poudaril, da bo v kratkem v Dellachu v Mölltalu na gradu Grosskirchheim otvoren muzej koroškega zlatarstva. Poleg tega je dr. Moro z veseljem ugotovil, da dobiva koroški deželni muzej vedno več obiskovalcev. Včasih obišče muzej dnevno tudi do 400 ljudi. Zelo radi pa tujci in domačini obiščejo Štalensko

goro. Od srede aprila pa do sredi junija je muzej in Štalensko goro obiskalo 15.000 ljudi, kar priča o velikem zanimanju za zgodovinske najdbe na Koroškem.

KULTURNE DROBTINE

Spored letošnjega Ljubljanskega festivala

Letošnji Ljubljanski festival se bo začel 30. junija z nastopom ansambla narodnih pesmi in plesov »Lado« iz Zagreba. V okviru festivala, ki bo trajal do 21. julija na obnovljenem letnem gledališču v Križankah, bo nastopil tudi beograjski folklorni ansambel »Kolo«. Ljubljanska Opera bo uprizorila Smetanovo »Prodano nevesto«, opera iz Beograda pa Menottijeva »Konzula«, samostojna večera pa bosta priredila tudi baleta ljubljanske in beograjske Opere. Na Ljubljanskem festivalu bo prvič nastopila tudi indonezijska folklorna grupa, ki bo priredila večer indonezijskih plesov in pesmi. Mimo tega so na sporedu še koncerti Slovenske filharmonije, učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« in verjetno sopranistke Zinke Kunc, kakor tudi gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta z Begovičovo dramo »Brez tretjega«. V festivalnem okviru bosta odprti tudi razstavi o razvoju slovenske glasbe in novejšega koroškega slikarstva, ki jo prireja deželna galerija iz Celovca.

Slovenski oktet gre na Kitajsko

Znani Slovenski oktet, ki smo ga poslušali tudi na Koroškem, bo prihodnji mesec odpotoval na enomesečno turnejo po Ljudski republiki Kitajski. V številnih mestih in krajih bodo priznani pevci priredili več koncertov jugoslovanskih narodnih in umetnih pesmi.

Hkrati s Slovenskim oktetom bo na Kitajskem gostovala tudi solistka ljubljanske Opere Vilma Bukovčeva, katero smo slišali ob zadnjem gostovanju ljubljanske Opere v celovškem Mestnem gledališču.

Slikar-falzifikator

V Nemčiji je pred meseci vzbudil veliko pozornost slikar Malskat, ki je potvrdil umetnine več kot 60 svetovno znanih slikarjev ter jih prodal za drag denar. Falzifikati so bili tako dovršeni, da so jih celo strokovnjaki spoznali za originalne in napisali o njih številne razprave. Šele potem, ko je trgovina s ponarejenimi umetninami že preveč uspevala, je uspelo odkriti prevaro in sta bila slikar-falzifikator ter njegov trgovski pomočnik obsojena.

Ob tej priložnosti pa je bilo slišati tudi glasove, ki so nastopili proti obsodbi, ker smatrajo, da dovršeno ponarejanje umetnin, ki se v ničemer ne razlikuje od originalov, ne more biti kaznivo.

Slovenska prosvetna zveza
Celovec, Gasometergasse 10

Razpis

Slovenska prosvetna zveza razpisuje za študijsko leto 1956/57 štipendije za koroške slovenske visokošolce in srednješolce.

Prošnje z opisom dosedanjega študija in prepisom zadnjega spričevala je treba poslati na gornji naslov najkasneje do 31. julija 1956. Prošnje morajo ponoviti tudi dosedanja štipendisti.

Celovec, dne 6. junija 1956.

Odbor SPZ.

Koroški študentje iz Mežice so izdali posebno brošuro

Koroški študentje iz Mežice, ki delujejo že pet let v svojem klubu, so izdali prikupno brošuro, ki so ji dali naslov »Klub koroških študentov« in jo posvetili desetletnici ravske gimnazije. Knjižica je zgovoren dokument o velikanski pridobitvi Koroške po osvoboditvi. Študentje so brošuro izdali z namenom, da bi bralce seznanili s svojimi prispevki in sodelovanjem pri graditvi ravske gimnazije in povedali najbistvenejše o sebi in svojem delu. Na prvih straneh je ponatis članka Prežihovega Voranca, ki ga je objavil pod naslovom Gimnazija samorastnica.

Milan Osojnik piše o problemih koroških študentov na visokih šolah; Strohsack objavlja List iz brigadnega dnevnika; Marjan Kolar je napisal zgodbo iz življenja, ki je dognana in zrela; več mladih avtorjev pa objavlja zapiske ob prireditvah in gostovanjih ter beležke o kulturnih dogodkih.

Brošura kaže silno zavzetost mladih študentov za kulturni in gospodarski napredek domačih krajev. Prijetno presenečata tudi oprema brošure in slikovno gradivo.

Marija Janežič:

Doprinos koroških Slovencev k občeslovenski književnosti in kulturi

(Iz gradiva za seminarsko nalogo)

Že iz zaključka prejšnjega poglavja je bilo razvidno, da je ostala Koroška po letu 1886 brez literarnega glasila celih 60 let, da je po plebiscitu morala zapustiti kraj ustanovitve in 70-letnega plodnega delovanja tudi Mohorjeva družba in da je koroškim Slovincem ostal le politični list Mir, katerega je leta 1921 nadomestil Koroški Slovenec.

V takih razmerah so doraščali in se vzgajali ter pričeli s svojimi prvenci možje, ki se popolnoma razlikujejo med seboj po svojem življenju in delu, vendar jim je skupno eno, da so izredno ljubili svojo nesrečno domovino, kateri so posvetili svoje delo tudi potem, ko so jo morali zapustiti. V generacijo koroških kulturnih delavcev, ki so se rodili v 70-ih 80-tih letih in katerih dela so večinoma nastajala izven ožje koroške domovine, spadajo Jurij Trunk, Fran Eller, Ožbalt Ilavnik in Jaka Špicar. Omenjeni niso veliki umetniki in njihova dela niso posebno obogatila slovensko slovstvo, vendar ne moremo preko njih, ko govorimo o koroških literarnih prispevkih k občeslovenski književnosti. Njihovo delo in delovanje ne moremo uvrstiti v določeno časovno razdobje, ker nekateri od njih prav do danes v svoji visoki starosti še niso odložili peresa. Začetki so jim sorodni,

vsi so se kot študenti z okornimi začetki oglašali v celovškem Miru, pozneje pa so se njihove poti razšle. S pisano besedo so vsak po svoje skušali bodriti zatirano in brezpravno koroško ljudstvo in obenem doprinesli skromen delež slovenskemu slovstvu.

Najstarejši izmed omenjenih je duhovnik, politik, spreten publicist in pisatelj Jurij Trunk. O njegovi dolgi življenjski poti, ki je tako polna raznih doživetij, bi se dalo mnogo zanimivega povedati, kar bi bilo za osvetlitev zgodovine koroških Slovencev važno. Rodil se je 1. septembra 1870 v Bačah pri Baškem jezeru v kmečki hiši pri pd. Zavrniku. Šolal se je v Ločah, Beljaku in Celovcu, kjer je leta 1895 končal bogoslovje. Pri službovanju je doživel isto usodo kot vsi slovenski koroški duhovniki, ki so se poleg poklica posvečali še delu za narod. Avstrijske oblasti so ga z namenom, da bi mu onemogočile delovanje med slovenskim ljudstvom, prestavljale iz kraja v kraj. Trunk se je namreč takoj ob nastopu službovanja leta 1895 posvetil svojemu ljudstvu in postal vplivni politik, čeprav mu je bila sprva politika zoprna, kakor pravi v svojih Spominih. Posebno vplivno je posegel v koroško politiko v najbolj kritičnem času, to je v plebiscitni dobi. Bil je med tistimi

15

redkimi koroškimi Slovenci, ki so v plebiscitnem času pravilno znali prijeti za delo in so polni optimizma gledali v bodočnost, prepričani v zmago. Deloval je med ljudstvom, poučeval, prepričeval in propagiral. Kot izvedenec za Koroško je leta 1919 prisostvoval mirovni konferenci v Parizu, pozneje je bil član plebiscitne komisije. Tako je povsod iz neposredne bližine opazoval mešetarjenje veslel s Koroško. Tako je upravičeno izrekel v svojih Spominih sodbo o plebiscitu takole: *Ne bom se motil, ako trdim, da nam je Koroško vzel Lab, ki je požrl tudi naše brate na jugu.*

Za svoje delo je bil Trunk »bogato« poplavljen. Zaporu leta 1916 v Beljaku, kjer so se srečali vsi vidnejši koroški Slovenci, med njimi tudi Meško, takrat župnik na Zilji, je sledila še istega leta konfinacija, nakar je moral bežati čez Karavanke. Po plebiscitu se je preganjanje nadaljevalo. Čeprav razočaran nad izidom plebiscita, osebno preganjanje, je takoj spet prijel za delo. Dal je vzpodbudo za obnovo političnega in prosvetnega dela, leta 1921 pa je v Celovcu izdal slovenski časopis *Glas Pravice*, kjer je objavljali članke v obrambo najosnovnejših pravic koroških Slovencev. Že z 11. številko je moral list prenehati izhajati. Trunkov obstanek na Koroškem ni bil več mogoč, razočaran nad vsem doživetim se je umaknil in leta 1921 se je izselil v Ameriko, kjer še do danes ni pozabil svoje ožje domovine.

S pisanjem je Trunk začel že v mladih letih in še do danes ni odložil peresa. Kot njegovi sodobniki, tako je tudi on začel s članki in dopisi za Mir. O svojem pisateljskem delovanju pravi v Spominih takole: *Oprimem se pisarjenja. Če me kdo imenuje pisatelja, me je sram. Pisatelj pesnikuje, piše povesti, novele, romane, drame. Jaz sem vedno le pisaril... Povedal je resnico. Če ga že hočemo imenovati pisatelja, moramo pri tem poudariti, da ni pisatelj-umetnik, temveč spreten sestavljalec političnih in drugih časopisnih člankov in priložnostni pisec potopisov itd. Kot Einspielerju je bilo tudi Trunku primarno le politično in prosvetno delovanje, iz katerega je izhajalo šele drugo, to je pisanje za svoje ljudstvo.*

Pretrdes njegovih del kaže, da je napisal mnogo. Poleg časopisnega in revijalnega dela je izdal tudi nekaj knjig. Vtise s potovanj — potoval je namreč zelo veliko — je popisal v Mirovih podlistkih in v treh samostojnih knjigah. Potovanje v Egipt in Palestino leta 1906 je opisal v knjigi *Na Jutrovem*, ki je izšla leta 1908 v Celovcu kot redni dar Mohorjeve družbe. Knjigi, nemška *Quer durch Amerika* in slovenska *Amerika in Amerikanci*, sta plod štirikratnega potovanja v Ameriko. »Na Jutrovem« je prava potopisna knjiga, kjer opisuje lepote vzhodnih dežel in lastne vtise ter doživetja s potovanj po Egiptu in Palestini.

(Se nadaljuje)

Z grožnjami in pritiskom ustvarjajo „voljo ljudstva“

Ledince. — Nestrpni elementi so pred nedavnim uprizorili v naši občini podpisno akcijo za odpravo dvojezične šole. Bralce bo zanimalo, kakšnih sredstev in načinov so se pri tem posluževali.

Zbiratelji podpisov so razpolagali z natančnimi seznamami, ki sta jih sestavila občinski tajnik in šolski ravnatelj. S svojevrstnimi metodami se je posebno izkazal neki domači železničar, ki je bil prej nacist, a je po razsulu tretjega rajha uspel postati socialistični funkcionar. Z grožnjami mu je uspelo ustraševati več ljudi, da so proti svojemu lastnemu prepričanju podpisali, ker se še niso mogli znebiti bojazni in strahu, ki še tiči v ljudeh iz časov nacističnega nasilja.

V mnogih primerih so ljudje zbiratelje podpisov sprva odslovili, a so po ponovnem nadlegovanju in več ali manj odkritih grožnjah končno le klonili. Posebno hud pritisk so izvajali nad tistimi, ki so vsled službe odvisni in se boje za svoj kruh. Neodvisnih, ki se brez strahu lahko zoperstavijo, pa je pri nas zelo malo. Najbolj kričeč in ostuden je primer, da so železničarje klicali na postajo in jih tam primorali podpisati. Druge so polovili kar na cesti in v trgovini. Na takšen način zbrane podpise so nato kot »izraz volje ljudstva« odposlali prosvetnemu ministrstvu.

Čudimo se, da oblast k takemu početju molči in da celo znova dopušča delovanje »Südmarke«, ki se je že v preteklosti iz-

kazala kot strupen sovražnik slovenskega jezika. Menimo, da to ni združljivo z željo, da bi prišlo do pomiritve in dobrega sožitja med obema narodoma v naši deželi.

V zvezi s temi dogodki je občinski odbornik Franc Resman na seji občinskega odbora v Ledincih dne 2. t. m. odločno nastopil proti podpisni akciji za odpravo dvojezične šole. Poudaril je, da je dvojezični pouk zakonito zasidran in da se z zbiranjem podpisov vnaša samo nemir med ljudi z namenom, da bi se zastrašilo slovensko prebivalstvo. Spomnil je na gonjo nacionalistov za časa prve republike in

na doživetu zaslužnjevanje pod hitlerjevskim nasilnim režimom ter podčrtal, da sodijo tudi sedanje podpisne akcije v njihove metode v pretekla leta 1938/45, ne pa v novo demokratično Avstrijo, ki se je s členom 7 državne pogodbe obvezala, da bo ščitila narodnostne manjšine, kar pa bi nekateri radi s hujskanjem popačili in preprečili. Zlasti pa protestiram — je dejal končno g. Resman — da sta krajevna občina in krajevna šolska oblast dali podlage za zbiranje podpisov, s čimer je bil ustvarjen videz, kakor da bi bilo šlo za poluradno akcijo.

Podljubelj

V naši vasi smo imeli pred nedavnim običajni vsakoletni semenj. Po skoraj nenehnem dvodnevem deževju nam je bilo tisto nedeljo naklonjeno lepo vreme. Lep dan je seve privabil mnogo ljudi od blizu in daleč. Godci so igrali, možnarji so pokali, vse je bilo prazniško razpoloženo.

Popoldne pa so se pojavili prireditelji tombole Zveze vojnih žrtev ter pokazali glavne dobitke: dva avtomobila Skoda in Lloyd ter tri Puch-rollerje in tri Puch-mopede. Samoumevno je, da so bili dobitki za mnoge zelo mikavni ter so tudi precej kupovali srečke. Tudi Hanzl Kuster, komaj 10 let star fant, si je raje kupil srečko, namesto da bi denar porabil za gugalnico. In šilingi, ki so mu jih dali za gugalnico, so mu prinesli srečo. Kajti s kupljeno srečko je zadel Puch-moped v vrednosti 4000 šilingov.

Poleg vsega prazniškega in sproščene- ga veselja pa nesreča nikoli ne počiva. Tako se je primerilo tudi ta popoldan. Zabavo ob gugalnici je opazovalo mnogo ljudi. Triletni sinček šoferja Obilčnika se je neopaženo odmaknil od svoje matere in babice, ki sta tudi gledali, kako se je mladina zanimala za gugalnico. Deček je zlezal skozi ograjo preblizu gugalnice in nepadoma ga je treščila nihajoča se ladja. Fanta je vrglo proti ograji s takim sunkom, da se je odtrgala deska. Na veliko prepaščenje vseh je obležal nezavesten. Poklicali so takoj zdravnika dr. Dovjaka, ki ga je nemudoma osebno odpeljal v bolnišnico. Fant se je poškodoval na glavi in prsnem košu. Na srečo pa poškodbe niso bile prehude, tako da je že na poti okrevanja.

Brnca

V soboto minulega tedna smo ob zelo številni udeležbi žalnih gostov spremili k zadnjemu počitku ugledno in spoštovano mater Ano Miklavič, ki jo je smrt po dolgotrajni bolezni iztrgala iz naše srede. Pokojna je bila zgledna mati in gospodinja, središče Miklavičeve družine in priljubljena, nadvse dobra sosedka.

Poleg vsega marljivega dela za blaginjo družine in skrbi za gospodarstvo je Miklavičeva družina imela vedno tudi toplo razumevanje za naše skupne slovenske težnje in prizadevanja. Mož pokojne matere, Janez Miklavič, doma iz Vogrč pri Pliberku, ki je legel v grob prav pred dvema letoma, je bil svojčas nosilec vsega narodnega in kulturno-prosvetnega dela na Brnci. Sam je izšel iz trdno narodno-zavedne družine ter je vzorom in tradiciji hišice očetove iz svoje rojstne vasi ostal zvest vse življenje. Vse vrline je prenesel

tudi v dejanja po Gregorčičevem izreku: živeti vrl mož ne sme zase! Na Brnci, kjer je najprej deloval kot organist, kjer se je tudi poročil ter si ustanovil eksistenco in družino, je njegova zasluga, da so ustanovili tamburaško društvo, odlični pevski zbor in priznana igralsko skupino.

Pri vsem njegovem požrtvovalnem prizadevanju za rojake in za domovino ga je žena Ana najbolje razumela; krepko je sodelovala ter se veselila razgibanega narodnega in ljudsko-prosvetnega življenja. V takem duhu in najlepši harmoniji sta vrla roditelja vzgajala tudi svojo mladež, ki se je tudi odločno vključila v naša skupna stremjenja. Delo rodi uspehe, dobri zgledi mičejo in lahko trdimo, da je na Brnci cvetela naša mnogostranska razgibanost, da so uspehi trajni ter je na tem področju med drugimi neizpodbitna zasluga prav Miklavičeve družine, pokojnega moža in žene ter njunih otrok.

Pokojno mater Ano Miklavič bomo ohranili v lepem spominu, hudo prizadeti in žalostnim svojcem pa velja naše nedeljno srčno sožalje.

Velinja ves

Le bolj redko se oglašamo iz naše vasi, pa zato nikakor ne mislite, da pri nas ne beremo našega Vestnika. Posebno radi prebiramo novice iz posameznih domačih krajev, zato hočemo tudi mi prispevati k pestrosti teh poročil in povedati veselo novico, da smo se pri nas spet ženili. Tokrat je bil ženin Franci Köfer pd. Prunov v Velinji vesi, kateri si je za svojo življenjsko družico izbral Antonijo Krušič, pd. Tinjakovo na Mali gori. Poročni obredi so bili v farni cerkvi v Bilčovsu, vesela svatovščina pa v gostilni pri Miklavžu.

Mlademu zakonskemu paru želimo vso srečo na skupni življenjski poti!

Bilčovs

Presunljivo tuljenje sirene je dne 15. junija v zgodnjih jutranjih urah pretresalo ozračje našega okoliša: v jutranji svit je žarel odsev požara, ki ga je povzročila strela, katera je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Pavla Krušica pd. Krajncu v Bilčovsu. Takoj so bili na mestu bilčovski gasilci, sosedje in mnogi iz okolice. Ogenj je takoj po udaru zajel celotno poslopje in je bilo komaj mogoče rešiti živino, medtem ko so postali vsi stroji, orodje in vozovi plen ognjenih zubljev. Gasilec in ostalim je s trudom in veliko požrtvovalnostjo uspelo, da so obvarovali stanovanjsko hišo in sosedna poslopja pred ognjem.

Tajnika našega prosvetnega društva »Bilka« tov. Lesjak Tomaža, ki je bil zaposlen pri nekem stavbenem podjetju v Celovcu, je dne 14. junija pri zidarskem delu na stavbišču doletela nesreča. Iz višine 4 metrov je padel tako nesrečno, da si je desno nogo zlomil na dveh krajih ter utrpel še več manjših poškodb. Prepeljali so ga v neugodno bolnico. Upamo in želimo, da bi se naš marljivi prosvetni delavec kmalu spet zdrav vrnil v naše vrste.

Sodraževa

Precej strma in težavna je pot v naš hriboviti kraj, zato pa se ob prihodu v našo vas odpre zelo lep razgled na velik del naše bilčovske občine in še dalje čez Dravo v slikoviti Rož. Ob tem pogledu človek nehote prizna: Naš slovenski svet, kako si krasan!

Vendar pa je pri vsej tej krasoti le zelo trd kruh, ki ga pridelujemo tukaj. Lju-

Obvestilo staršem

Letošnja počitniška kolonija

Starši, ki želijo poslati letos svoje otroke od 7. do 13. leta starosti na letovanje v Jugoslavijo, jih morajo prijaviti najkasneje do 30. junija 1956. V prijavi je treba navesti sledeče podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev,
2. ime otroka in njegove rojstne podatke,
3. če je otrok že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Pogoj za sprejem otroka je, če je družina naročena na list »Slovenski vestnik« ali če izstavi priporočilo domače Slovenske prosvetno društvo ali zadruga. Režijski prispevek bo letos znašal 100 šilingov.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo obvestili po končanem prijavnem roku pismeno. Hkrati bomo sporočili, kdaj bodo odšli na letovanje in do kdaj morajo poslati zahtevane dokumente, kakor slike, zdravniška spričevala ter tudi režijski prispevek.

S prijavi pohitite in jih pošljite pravočasno na naslov:

Počitniška kolonija

»Slovenski vestnik«

Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Prijavite gojence v Dijaški dom Slovenske prosvetne zveze

Šolsko leto 1955/56 gre h koncu in že so bili postavljeni roki za prijavo novih dijakov k sprejemnim izpitom na srednjih šolah.

Z vpisom dijaka v mestno šolo pa se pojavi tudi vprašanje, kje bo dijak stanoval, da bo imel vso oskrbo in kjer se bo lahko učil. Vendar danes tudi to vprašanje ni več nerešljivo, ker svojega fanta lahko prijavite za sprejem v Dijaški dom Slovenske prosvetne zveze, ki bo v novem šolskem letu 1956/57 dobro poskrbela za svoje gojence.

Dijake za sprejem v Dijaški dom prijavite že sedaj pri Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu, Gasometergasse 10/I.

bezen do domačije in naše zemlje pa nas kljub temu priklepa na ta naš kraj in zato s še večjim veseljem kot drugod obhajamo lepe dogodke, ko kateri izmed naših mladih gospodarjev pripelje mlado nevesto in gospodinjo na svoj dom ter tako poskrbi, da bo rod še dalje živel in uspeval v prelepem hribovskem svetu. Posebno smo veseli, ker lahko ugotovimo, da je med našo mladino še potrebne ljubezni do domače grude in do kmetije.

Tako smo tudi pred zadnjo nedeljo obhajali lepo in veselo slavlje, ko je naš vrli mladi posestnik Toni Krušič pd. Žlajhar na Sodraževi pripeljal na svoj lep dom mlado nevesto. Vsi Gorjanci smo bili na nogah, da z vriskom, pesmijo in godbo damo izraza našemu veselju, ko smo dobili v našo sredo brhko nevesto in Žlajharjeva hiša mlado gospodinjo. Anica Pajnter iz Muškave je postala mlada Žlajharca. Želimo ji, da bi ob strani svojega moža bila srečna in zadovoljna, obema pa želimo, da bi stala v vrsti tistih, ki ljubijo svojo rodno zemljo in ljubijo tudi narod, iz katerega izhajajo. Šla so preko našega rodu in zemlje trda leta, toda našega Toneja ni strl ne Dachau, kamor so ga zatiralci našega naroda poslali še čisto mladega, in tudi ne vabe na ugodnosti naslednjih let: ostal je zvest sin svojih staršev in svoje domačije.

Ob vstopu v novi stan kličemo mladem paru: Na mnoga leta!

KOLENDAR

Petek, 22. junij: Ahacij

Sobota, 23. junij: Agrip.

Nedelja, 24. junij: Kres

Ponedeljek, 25. junij: Viljem

Torek, 26. junij: Janez

Sreda, 27. junij: Hema

Četrtek, 28. junij: Irenej

Koroški velesejem — Avstrijski lesni sejem

Odkar je bil Koroškemu velesejmu podeljen tudi naslov »Avstrijski lesni sejem«, se je zanimanje za to prireditev znatno dvignilo. S tem je bilo z lepim uspehom zaključeno desetletno prizadevanje koroških gospodarskih krogov, hkrati pa pomeni to tudi poziv na nadaljnje vneto prizadevanje, kajti naslov je bilo treba zaslužiti, njegovo upravičenost dokazati. Napor za pospeševanje te posebno za lesno deželo Koroško tako važne panoge Koroškega velesejma bodo že letos pokazali vidne uspehe.

Prijave za letošnji lesni sejem so v glavnem zaključene. Številno razstavljalcev se je v primerjavi z lanskim letom zvišalo za 35 odstotkov in znaša danes že nad 800 podjetij. Posebno razveseljiva bo le-

tos udeležba iz inozemstva in bodo stroje in naprave za obdelavo lesa in za potrebe lesne industrije sploh razstavljale poleg domačih tvrdk tudi firme iz Nemčije, Italije, Belgije ter iz prekomorskih dežel.

Prav tako bo tudi na letošnji razstavi prikazan bogat izbor izdelkov lesne industrije, kjer bodo zavzemale prvo mesto domače tvrdke z raznimi ploščami iz lesnih vlaken. Kmetijska zbornica pa bo spet v posebni razstavi prikazala probleme gojitve gozda in pogozdovanja.

Že dosedanje priprave kažejo, da je Koroški velesejem na najboljši poti, da izpolni naloge kot Avstrijski lesni sejem, hkrati pa naloge kot uvozni sejem za inozemske produkte ter izvozni sejem za domače izdelke.

Boj za antarktično področje

Skoraj bi lahko rekli, da ni na svetu področja, katerega politična usoda bi bila tako nejasna, kakor je usoda Antarktike. Večina tega področja pripada Avstralcem. Avstralcji so ga prevzeli od Angležev, potem ko so v prejšnjih desetletjih angleške, avstralske in novozelandske odprave napravile na njem najvažnejše kartografske posnetke. Nova Zelandija zahteva zase 160.000 kvadratnih milj področja ob Rossovem morju. Pod Južno Ameriko ležeča področja zahtevata zase Čile in Argentina. To področje pravzaprav še nima gospodarja. Svoj del zahtevajo tudi Anglija, ZDA in Japonska.

Človek se nehote vpraša, v čem je trenutno gospodarski pomen Antarktike. Gre predvsem za lov na kite, ki je vrgel leta 1953 70 milijonov dolarjev. V vsaki sezoni se udeleži lova na kite povprečno 20 odprav raznih dežel. Antarktično področje pa krije v sebi mnogo naravnih bogastev.

Sovjeti so v zadnjih letih edini, ki se na vso moč trudijo prodreti globlje v Antarktiko in se zasidrati v njej. Na sliki vidimo taborišče sovjetske znanstvene odprave, ki se je v Antarktiko napotila letos začetkom leta in ima nalogo, da prouči geografske posebnosti teh še neraziskanih

področij, pokritih z večnim ledom in snegom. Rusi so že pred 135 leti skušali dospeti do Južnega tečaja in raziskati področje okoli njega.

Z žarometi bodo razsvetljevali New York

Ameriška društva za varstvo ptic so vsa iz sebe. Isto velja za zdravnike, specialiste za živčne bolezni. Zadovoljni pa si manje roke tovarnarji za uspalne praške, ker namreč pričakujejo nov razcvet njihove industrije. New York bodo namreč kmalu razsvetljevali štirje velikanski žarometi, ki bodo spreminjali noč v dan. To bo udarec ne le za človeške živce, marveč tudi za živali. Konstruktorji žarometov pa se za to prav nič ne menijo. V elektronski »tiari«, s katero hočejo kronati New York, vidijo samo velikanski uspeh sodobne razsvetljavne tehnike in »osmo čudo sveta.«

Drzni načrt, v katerem vidijo nasprotniki »blaznost«, pristaši pa »uspeh našega stoletja«, predvideva štiri orjaške žaromete z zmogljivostjo 450 milijonov sveč, ki bodo zažareli vsak večer, ko se bo stemnilo. Nébes bodo razsvetljevali tako močno, da bo videti, kakor da sije umetno sonce in da bo tema sploh izginila. Nébes bo razsvetljen na 200 kilometrov naokrog. To bo tudi hud udarec za zvezdoslovce. Svetovno znana kolumbijska univerza je že sklenila premestiti svoj observatorij v Južno Afriko. Delo zvezdoslovcev bo namreč zaradi tako močno razsvetljenega nébesa onemogočeno.

Za znanstveniki, zvezdoslovci, so se oglasili prijatelji ptic z odločnim prote-

stom proti orjaškim žarometom. Naglo napredujoča industrializacija in tehnizacija sta že tako skrčili življenjski prostor ptic, zdaj pa jim grozi še »večni dan«, da bo njihovo življenje sploh nemogoče. Žarometi pa ne grozijo samo pticam, marveč tudi zdravju prebivalcev New Yorka. Specialisti za živčne bolezni namreč pravijo, da bo slepilna luč najmanj tako škodljivo vplivala na miru potrebne ljudi, kakor mestni hrup. Hkrati opozarjajo na to, da so ameriške umobolnice že tako polne, kar je treba predvsem pripisati velikemu hrupu v velikih mestih. Zdaj pa se bo v New Yorku mestnemu hrupu pridružila še močna svetloba, ki bo tudi prispevala svoj delež in silila ljudi v umobolnice.

Iz preteklosti dveh diktatorjev

Leta 1934 je Hitler prvič prišel v Italijo, da bi se seznanil z Mussolinijem. Tedaj je bil Mussolini še močnejši od »firerja«. Sešla sta se v dvorcu Pisani v Stra, oddaljeni 30 kilometrov od Benetk, kjer je nekoč prenočeval tudi Napoleon Bonaparte. Posteljo, v kateri je Napoleon spal, so ohranili kot zgodovinsko posebnost do današnjih dni.

Še žive novinarji, ki so bili navzoči pri državnem obisku obeh diktatorjev. Gino Damerini piše o tem sestanku naslednje:

apelu hodila po sentineli okrog kampa. Pripovedovali so, da je Primorka s Krasa, ki je prinesla bratom paket. Vicedomini ji ni dovolil obiska, izjemoma pa je privolil v to, da je šla okrog kampa, da bi skozi žice videla brate. Bila je krepka, močnih prsi, elegantna. Plavalaska. Interiranci so se nabirali blizu žic in spremljali vsak njen gib. Prisrčno jim je mahala v pozdrav. Po dolgih dneh so zopet videli žensko. Alpinec, ki je šel za njo, jo je podil od žic in jo silil, naj hodi hitreje, ona pa se mu je uprla z gibikom, odločnim vzgibom bokov in trikrat pomahala proti kampu. Štefan ji je sledil z očmi. Zazdelo se mu je, da je bilo pravzaprav tako vse njegovo življenje. Neprehodne žice in stražarji so ga venomer ločili od žene. Vedno se je držal fantovske družbe. Če so prišla dekleta, mu je zmanjkalo besed in šegavosti. Ni jih bil navajen. Po vrnitvi od vojakov pa se je hotel odločiti... V delavskem kulturnem društvu je bila Dragica: resna, sprejemljiva za izobrazbo, črnolaska modrih oči. Cenila ga je. Toda ni se ji upal približati. Ko so ji pozneje ponagajali, zakaj mu ni ona pomagala, je rekla: »Ko pa je bil tako boječ fant.« Malo pred vojno pa se je vendarle odločil za preprosto delavko iz tovarne, kjer sta bila skupaj na delu. Z njo je imel otroka. Sklenila sta, da se po vojni poročita, čeprav so mu svojci svetovali: »Dragica bi bila bolj zate.«

65 let Eiffelovega stolpa v Parizu

Letos poteka 65. leto, odkar je inženir G. Eiffel kljub srditemu nasprotovanju skoro vseh kulturnih veličin svojega časa uspel postaviti v Parizu znameniti stolp, ki od tedaj nosi njegovo ime. Zgradili so ga kot glavno privlačnost za svetovno razstavo leta 1889. V panorami pariškega mesta dejansko vpliva Eiffelov stolp kot strmo štrleče kovinsko telo, ki se prav nič ne ujema z urbanistično sliko mesta, saj se sredi ravnine dviga 300 metrov in pol v višino. Čeprav so ga sodobniki ogorčeno napadali, ga označevali kot pravo strašilo, ki bi ga niti v Ameriki ne marali, je s časom postal nepogrešljiv simbol Pariza. Vsak turist ima danes za prvo dolžnost, da se povzpne za 400 frankov s tremi dvigali na vrh stolpa, od koder se mu nudi edinstven pogled na morje streh pariškega velimesta ter na daljno okolico. Do danes

se je podalo na vrh Eiffelovega stolpa že celih 25 milijonov ljudi.

Med razgleda željnimi je bilo tudi 34 ljudi, ki so napravili samomor na ta način, da so se z vrha zagnali v pošastno globino. Zanimivo pa je pripomniti, da večina Parižanov samih še ni bila na vrhu Eiffelovega stolpa.

Ali že veste...

...da je bil najslovitejši cirkuški ravatelj preteklega stoletja Ernest Jakob Renz, ki je umrl kot večkratni milijonar? Možno je bil odličen organizator, čeprav vse svoje življenje ni znal ne pisati in ne brati; komaj da so ga naučili podpisati se s četvorico črk svojega imena.

...da volkovi odhajajo za plenom najrajši v slabem vremenu, ker jim je voh takrat izredno dober? Kadar je posebno mraz in jim grozi lakota, se volkovi združijo v večjo čredo, ki jo vodi najmočnejši volk. Le-ta vodi svoje sestrano krdo iz kraja v kraj, dokler ne pridejo do zaželenega plena. Kadar zapade sneg, se volkovi razvrstijo v gosjem redu drug za drugim. Zanimivo je, da stopa vsaka naslednja žival v stopinje volka vodnika, tako da ni mogoče ugotoviti, ali je to sled ene ali pa na desetine živali. Preprosti ljudje v krajih, kjer je mnogo volkov, poznajo nenavadno preprosto sredstvo, ki ga uporabljajo, kadar potujejo preko pokrajine, v kateri je mnogo volkov. Iz debele vrvi si napravijo umeten dolg rep, ki volkove tako zmede, da sicer renčijo v človeka, ki gre po svojem opravku, toda napasti se ga ne upajo, čeprav ga spremljajo skoraj do hiše, kamor je namenjen.

...da bodo v Moskvi na Rdečem trgu začeli z gradnjo največjega hotela v Evropi? Poslopje bodo začeli zidati prihodnje leto, dograjeno pa bo leta 1962. V hotelu bo 2700 sob, ki bodo vse imele radijske in televizijske sprejemnike. V vsakem nadstropju pa bo tudi restavracija. V pritličju nameravajo urediti koncertno dvorano s 3000 sedeži in kinematograf. Na eno stran se bo iz hotela videlo na Rdeči trg, druga pa bo obrnjena k reki Moskvi.

...da tudi vulkanski izbruhi prinašajo koristi? V zadnjih 400 letih je bruhalo okrog 500 vulkanov. Ob teh vulkanskih izbruhih je izgubilo življenje okrog 190.000 ljudi. Vendar so vulkanski izbruhi prinesli tudi določene koristi. Zemljišča, ki jih je preplavila lava, so zelo plodna. Razen tega so vulkanski izbruhi omogočili nastanek velikih slojev diamantov, žvepla in nekaterih kovin, kot so na primer cink in svinec.

...da so smokve (fige) trikrat bolj redilne kot kruh?

Koliko bi stala nova vojna?

Tako se včasih vprašujejo v Združenih državah Amerike. Na to vprašanje je odgovoril ameriški mornariški častnik Blandin v Richmondu. Pri tem je uporabljal kalkulacije stroškov iz prejšnjih dveh svetovnih vojn.

Ameriška državljanska vojna je stala približno 3,9 milijarde dolarjev. Prva svetovna vojna je terjala že 39,6 milijarde dolarjev stroškov, druga svetovna vojna pa — 383 milijard dolarjev.

Kakor kažejo številke, so stroški v navedenih treh primerih vedno okoli desetkrat večji. Tako bi bilo verjetno tudi s tretjo svetovno vojno. Zato bi taka vojna ZDA stala nič manj kakor — 3800 milijard dolarjev! Ogromna vsota, ki si jo le s težavo predstavljamo!

In vendar ameriški častnik računa samo s finančnimi stroški, ni pa govora o človeških žrtvah, ki so neprimerno dragocenejše in ki se jih ne da več nadomestiti ali kupiti, kot se da drugi material. Vsaka vojna zahteva tudi ogromno število človeških žrtv. Isto bi bilo v tretji svetovni vojni, ki bi lahko človeštvo popolnoma uničila, ako bi uporabljali atomsko orožje v tem obsegu kot ga že imajo.

Tedaj se je zgodilo nekaj smešnega. Med razgovori se je Hitler skrivaj približal sobici z omenjeno posteljo in legel vanjo. Tu je sredi prahu ostal kakih deset minut. Ko so to pozneje povedali »ducej«, je ta prasn timer v smeh in dejal: »Saj je neumen!«

Toda zgodovina jasno kaže, da se je »pametni duce« zelo tesno povezal z »neumnim firerjem« in celo dovolil, da ga je popeljal v katastrofo, v kateri je prav duce prej našel svoj konec, ki je bil kaj neslaven.

*) Posebni oddelki italijanske vojske

delavcev in prve vosovce države v državi.

»Štefan, koliko si že zasul?«

Ljubo je težko sopel od naglega dela. Štefan je pogledal vrvco na tleh, ki jo je bil pritrtil na konici rova, jo napel in zaznamoval na njej metre.

»Tri metre in pol!«

»Torej še šest metrov!«

»Ja!«

»Uh!«

Štefan je razumel Ljubovo utrujenost. Spočetka je mislil, da bo njegovo delo najtežje, a je bilo le najbolj natančno. Ljubovo delo pa je težje, ker se mora zaradi razritih tal neprestano plaziti sem ter tja in vlačiti za sabo težke deke. Pri odkopavanju so vedno čakali na kopača, pri mašenju pa je bilo vse odvisno od donašanja tovorov.

»Zamenjajval« predlaga Štefan.

»Meni je vseeno!«

»Za nekaj časa, dasi oddahneš!«

Goli telesi sta v ozkem rovu zlezli drugo mimo drugega.

Polo in Vojo sta se medtem smukala okrog jaška. Polo je nakladal vreče, jih nosil k jašku in podajal Voju. Vojo jih je nameščal v rov in vezal. Potem pa je v vlažni roki napeto stiskal vrv: Po njej so prihajali Ljubovi signali. Prvi signal je prišel naglo. Ko pa sta Štefan in Ljubo utrgala vrv, je nastal daljši presledek. Po-

21

Ljubo se plazi proti deki. Zataknila se je v najvišje krtine sesute zemlje in grušč. Dvigne jo, se splazi nazaj in jo vleče za sabo. Težka je, polna in nerodna. Tako je lani v neki trdi noči sam vlekel močno ranjenega tovariša po gozdni strmini in skalovju. Pa ga je nazadnje le prinesel v bunker.

Prvi tovor je pri Štefanu.

Štefan je z obema rokama zgrabil zemljo, ki mu jo je privlekel Ljubo, in jo pričel mašiti v konico rova. Šele zdaj se je popolnoma pomiril in razživel. Zabijal je ves rov od tal do vrha, zlasti pa je skrbno zamašil tudi najmanjšo razpoko med rušo in nabutano zemljo. Tanki obok ruše je spet dobival čvrst temelj. Grmadenje zemlje na dnu je šlo naglo od rok, mašitev na vrhu pa je bila zamudna, ker je delal natančno in previdno, da ne bi ranil ruše in da bi dovolj trdno zacementiral opuščen rov. Sredi naglega in natančnega dela je čisto pozabil na nevarnost sesutja. Nekajkrat mu je šinila v spomin žena, ki je danes ob jutranjem

O pravilnem pripravljanju hrane

Malo je tako važnih stvari, ki bi tako odločilno vplivale na zdravje človeka, kot je hrana. Zato moramo paziti, da ohranimo v njej vse hranilne snovi, ki so za pravilno delovanje človeškega telesa nujno potrebne. Naše telo potrebuje poleg sladkorja, maščob in beljakovin tudi rudninske snovi in vitamine, ki jih telo sicer rabi v manjši meri, vendar pa so življenjske važnosti. Zato moramo pri pripravljanju hrane paziti, da jih ne uničimo.

Poglejte si nekaj pravil za pravilno pripravljanje hrane:

1. Zelenjavo hitro operi in je nikdar ne pusti dalj časa namakati v vodi. Nekateri vitamini se v vodi topijo in jih zato z vodo vlijete stran.

2. Kuhaj krompir vedno v lupini. Krompir vsebuje vitamin C, ki se ob prisotnosti kisika, ki se nahaja v zraku, uničuje.

3. Da preprečiš prevelik dostop zraka, imej pri kuhanju posode vedno dobro zaprte.

4. Ne mešaj hrane prevečkrat in brez potrebe, ker s tem omogočiš dostop zraka med vse delce.

5. Razreži sadje in zelenjavo šele, ko je kuhana, tako boš ohranila vitamine in rudninske snovi.

6. Serviraj hrano takoj, ko je pripravljena. Če hrana stoji dalj časa, izgublja na vitaminski vrednosti.

7. Če daješ bolniku ali otroku sadne sokove, jih pripravi tik preden jih daš užiti, da skrajšaš čas, v katerem bo zrak uničeval vitamine.

8. Kuhaj zelenjavo le toliko, kolikor je nujno potrebno. Nekateri vitamini so občutljivi za višjo temperaturo. Ne pusti ku-

hane zelenjave stati dalj časa na toplem. Tudi pogrevanje ni priporočljivo.

9. Vrzi zelenjavo v vrelo vodo, ne pa v hladno, da se ne bo predolgo namakala in segrevala.

10. Uporabljalj pri kuhi zelenjave le toliko vode, kolikor je potrebno. Če ti voda, v kateri si kuhala zelenjavo, ostane, zalij z njo omako. Tako boš vitamine in rudninske snovi ohranila za uživanje.

11. Jedilna soda uničuje nekatere vitamine. Zato je ne uporabljaj pri kuhanju zelenjave.

12. Mleko in surovo maslo hrani v temnem in hladnem prostoru.

13. Hrano vedno hrani na hladnem mestu, ker se v toplih prostorih veliko laže

razvijajo in množijo bolezenske klice. To ne velja samo za meso, mleko, maslo, temveč tudi za sadje in zelenjavo.

14. Če moraš sadje in zelenjavo lupiti, lupi čimbolj tanko, vitamini se običajno nahajajo tik pod lupino.

15. Ne uporabljaj bakrene posode. Baker je sovražnik vitaminov. Baker prehaja tudi v hrano, če kuhaš v bakreni posodi. Tak hrana je lahko strupena.

16. Pri pripravljanju hrane vedno pazi na to, da boš imela roke čiste, da bosta posoda in pribor, ki jih pri kuhi uporabljaš, skrbno očiščena. S tem boš preprečila dostop bolezenskih klic v hrano, ki jo lahko pokvarijo in tako povzročijo različne motnje v človeškem organizmu.

Z uničevanjem muh si varujemo zdravje

Muha se neverjetno hitro množi. Dognano je, da ima ena sama muha v treh mesecih okoli 100 milijonov potomcev. V preteku petih mesecev in pol štejeemo devet rodov muh. Množijo se pa takole: Prvi rod 2 muhi, drugi 120 muh, 3. rod 7200 muh, 4. rod že 432.000 muh itd. Prav zaradi tako hitrega razmnoževanja ni vseeno, kdaj začnemo z zatiranjem muh. Storit moramo to prej, preden njihova ogromna razmnožitev ne onemogoči vseh naših obrambnih ukrepov. Če smo ubili eno muho marca ali aprila, pa tudi še maja in junija, je to več vredno kot pa če jih pokončamo na tisoče julija, avgusta in pozneje.

Zatirajmo muhe takoj, ko se pojavijo in ne pustimo jim niti trohice hrane, ki jih privablja. Pazimo na najstrožjo snago.

Obešajmo lepljiv papir in nastavljalimo posode z milnico povsod kamor zahajajo muhe. Zelo uspešno sredstvo je DDT prašek in druga sredstva, ki jih dobimo v trgovinah. Odprta stranišča in gnojišča, kjer se pasejo roji muh, potresemo večkrat z živim apnom, ker ga tako razkužimo.

V hlevu, kjer se po navadi zadržuje na tisoče in tisoče muh, je najcenejša muholovnica šop praproti, ki jo obesimo sredi hleva. Čez noč se spravijo muhe v praprot. Zato potegnimo zgodaj zjutraj čeznjo široko vrečo, da muhe polovimo in pomorimo.

Ne pozabimo nikdar, da spadajo muhe med največje sovražnike človeštva. Nevarne so kot prenašalke bolezenskih klic ali bakterij, ker živijo povsod tam, kjer so gnezda bacilov. Povsod sedajo in si nabirajo nesnago na zadek in na noge. S hrano, ki jo dobivajo muhe na takih me-

Doma napravljena osvežujoča pijača

Ob vsakem letnem času si lahko sami doma napravimo ceneno in osvežujočo pijačo, ki je podobna »Šabesi«.

Potrebujemo: 10 litrov vode, 10 večjih posušenih ali svežih bezgovih cvetov, 1 kg sladkorja, 1 limono, četrt litra vinskega kisa, lahko dodamo tudi eno pomarančo, vendar ni nujno.

V čisto, nenapokano emajlirano posodo nalijemo 10 litrov vode in namočimo vanjo deset velikih bezgovih cvetov. Prilijemo četrt litra vinskega kisa, dodamo sladkor in na kolobarje zrezano limono. Premešamo, pokrijemo in pustimo stati tri do štiri dni na toplem, da se začno spuščati na površini mehurčki. Vsak dan tekočino premešamo. Končno jo precedimo skozi platneno krpo in napolnimo z njo steklenice, ki jih dobro zamašimo in hranimo v hladnem prostoru z vratom navzdol. Tako pripravljena tekočina zori osem do štirinajst dni. Najbolje je, če jo potem uporabimo v šestih tednih. Tako pripravljena tekočina nam zelo uspešno nadomešča alkohol.

stih, vsesajo tudi bacile, ki se v muhah delijo po mili volji. Človek, ki ima grižo, tifus ali kako drugo nalezljivo bolezen, izloča z blatom tudi bacile. Če sede muha na tako blato in leti potem drugam, prav gotovo prenese bolezen. Zato zavarujemo živila pred muhami in razkužimo in očistimo stvari, ki so jih muhe onesnažile.

Prav iz teh navedenih razlogov stremimo za tem, da pokončamo čim več muh. Prav prijeten vtis napravijo na človeka prostori, ki so v mesecih, ko ponekod srečamo roje muh, prosti te nadloge. Gotovo je treba biti na te škodljivke stalno pozoren, ker se priselijo tudi od drugod. Zavedajmo pa se enega, da z zatiranjem muh koristimo sebi in soljudem. Z bojem proti muham varujemo zdravje sebi in živini.

Naučimo otroka ravnanja z denarjem

Otroka naučiti, da bo znal pravilno ravnati z denarjem, ni lahka zadeva, marveč je to dolg in težaven postopek. Tega ga namreč ne moremo naučiti kar čez noč. Z ozirom na to, kakšno vodstvo ima otrok v tej stvari, bo pozneje postal varčen ali razsipen.

Če damo otroku denar in mu takrat obenem pokažemo, kako naj z njim pravilno ravna, da mu bo najbolje koristil, mu s tem seveda še nič ne koristimo. Če ga otrok sam uporabi za stvari, za katere starši mislijo, da so nepotrebne, in je zaradi tega kregan, spet ni dobro, ker se otrok čuti krivega. Ko otroku torej damo denar, se obenem z njim prijazno pogovorimo, kako ga bo uporabil. Če se otrok naknadno premisli, kar ima seveda pravico, če je denar njegov, naj to stori z našo vednostjo. Njegove želje skupno premislamo.

Da bi vzgojili pri otroku pravičen čut za denar, da ne bo postal niti razsipnik niti stiskač, ki se še tedne kesaja za vsak šiling, ki ga je moral izdati, pa naj si bo

tudi za svoje potrebe, se ravnajmo po naslednjih navodilih ameriške psihologinje dr. Hurlockove:

1. Smatrajte družinske dohodke in izdatke kot družinsko zadevo.

2. Vsak družinski član naj pri večjih izdatkih za skupne zadeve prispeva svoj delež. Kadar kupimo kako večjo stvar za hišo, vprašajmo tudi najmanjše, kako jim ugaja, poleg tega pa naj tudi zvedo, kolikšni so stroški in naj po svojih možnostih prispevajo zraven. Pri tem se otrok uči ceniti denar, spozna težave velikih nabav ter važnost varčevanja.

3. Otroku naj kmalu spozna stroške življenja. Povejmo mu včasih, koliko stane obleka in prehrana. Naj ve, da veliko stanejo tudi igrače, zdravila in končno tudi razsvetljava in voda, katere sicer smatra za samo od sebe umevne in zastoj.

4. Otroku naj si nabira denar ne le samo od daril, ampak naj ga z večjimi službami tudi »zasluži«. Nič bolj ne nauči otroka vrednosti denarja kot čas in trud, ki ju je porabil pri tem, da ga je dobil.

»Meni so jasne!«

»Kako si razlagaš Štefana?«

»Njegovo čustveno življenje je v veri v revolucijo.«

Polo je spet nekaj mencial in pripravljaj odgovor. Takrat je v Vojevi roki zatrepeta vrhca. Potiskajoč tovor pred sabo je izginil v rovu.

Ko so opoldne prekinili delo, je bilo že skoraj pol ruše podprte. Ljubi in Štefanu so se lepili kupi blata po životu. Odrgnila sta se v kleti, kolikor se je dalo. Nato sta se oblekla in zapela srajce do zadnjega gumba. V triinideseti pa sta skozi zadnja vrata smuknila k umivalnicam. Opoldne tam ni bilo ljudi. Temeljito sta se umila. Popoldne pa niso imeli sreče. Komanda je v kratkem presledku sklicala dva apela. Komaj da so jih pravočasno opozorili. Tretjič se niso vrnili v klet. Tudi za nočno delo ni Štefan vedel, ali bi se odločili ali ne. Vpraševal je Ljuba, toda ta je venomer ponavljal: »Kakor hočeš. Jaz sem pripravljen!« Končno je Štefan sklenil, da ne gredo. Že ob drugem apelu jim je bil v baraki malce sumljiv. Ker ni bilo časa za umivanje, je prišel v vrsto blaten in dišal je po zemlji. Neki neznanec se je ustavil pred njim in ga začuden ogledoval: »Kje si pa bil ti?« Vrh tega se je Štefan bal tišine noči. V dnevnem hrupe so se šumi izgubili, ponoči pa bi ju skozi tanko rušo lahko slišal alpinec na sentineli... Vendarle je bila ta

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Kaj vemo o krvnem pritisku

Je krvni pritisk znak bolezni? Na to vprašanje zdravnik odgovori z da ali ne. Če neka sprememba v organizmu povzroča motnje, preprečuje njegove normalne funkcije, je to znak, da je telo bolno. Posamezniki se prav dobro počutijo tudi pri nenormalno nizkem krvnem pritisku. Toda taka stanja so najpogostejše prirojena in te ljudi smatramo za zdrave. Če pa nizki krvni pritisk povzroča motnje, se moramo z njimi resneje ukvarjati.

Kateri pritisk smatramo za nenormalno nizek? Krvni pritisk se menja z leti. S staranjem se postopoma dviga. Krvni pritisk znaša približno toliko, kolikor ima človek let, samo da temu številu prištejemo še sto. Na primer človek s 50 leti ima pritisk

150 mm. Vsak večji odklon od te mere je nenormalen. Najnižji krvni pritisk se vrti okoli 100 do 80 mm.

Kaj povzroča znižanje krvnega pritiska? Vzrokov je nešteto, bolje bi rekli, da je simptomov nešteto. Krvni pritisk je odvisen: 1. od delovanja in moči srca. Nekatere bolezni škodujejo mehanizmu srčnih ventilov ali samim srčnim mišicam in zaradi tega tako srce nezadostno poganja kri v krvne žile. Posledica je nizki krvni pritisk; 2. od količine krvi v cirkulaciji. Pri zmanjšani količini krvi v žilah zaradi izkrvavitve ali izgube tekočine iz organizma na kak drugi način (močna žeja, bruhanje ipd.) se pritisk prav tako zniža; 3. od razširjenosti žil, kar se regulira s pomočjo hormonov in živcev.

odločitev za Štefana zelo težka. Vedel je, da bodo drugo dopoldne prišli pulivci do rova in da bo do takrat zamašena komaj dobra polovica. Če Črt, Peter in Lojze ne uspejo zasesti in opleti mesta nad teleskopom, so propadli. Nenaadno je bilo vse v rokah pulivcev. Tudi droga ni bilo mogoče utrditi samo od znotraj, največja špranja je bila na zunanji strani. Do nje more samo pulivec.

»Danes smo zacementirali od znotraj, jutri pa morajo od zunaj, madona!« vzklikne Štefan in odhiti iskat Črta.

PULIVCI TRAVE

Peter, Lojze in Črt so se že prejšnjega dne hoteli prijaviti med pulivce. Toda bili so prepozni. Marešalo Milochi si je že izbral skupino desetih ljudi. Na srečo so pričeli z delom na drugi strani kampa, stran od teleskopa. Črt je izračunal, da bodo pri rovu naslednjega dne okrog pol dne. Do takrat pa je treba pregovoriti nekoga iz deseterice, da mu odstopi svoje mesto. Toda to ne bo lahko, to bo skorajda nemogoče. Za tem delom se je brezobzirno gnalo najmanj sto ljudi: Kdor je pulil, je dobil dve gosti porciji. Da bi se Črt, Peter in Lojze prerili mednje, na to sploh ni bilo misliti. Upali pa so, da bi vsaj enega vtihotapili. Črta. — Številne oči so malo z zanimanjem, malo z zavistjo sledile deseterici srečnih, ki so se kakor ka-

ki privilegiranci plazili med žicami in pulili travo. Sami sebi so se zdeli imenitni. Črt in Peter sta jih ogledovala po vrsti: Muharja, Fabjana, Križnika, Šmrduja, Postružnika, Zajčka — — — »Ko bi nam odstopil svoje mesto? Nobenega našega. Nobenega ožjega znanca.« Bili so sami mladi ljudje, ki jim nihče ni pošiljal paketov. Po cele dneve so tavalili po kampu in brskali med smetmi in odpadki, da bi nekje vendar kaj užitnega izgrebli. Kar so imeli vrednega, je že davno romalo v Hribčovo zastavljalnico. Črt se je Muharja spominjal samo mimogrede — — — Nekoč je komanda zavračevala razdelitev paketov. Ko so jih končno vendarle razdelili, je bilo v njih vse gnilo in plesnivo. Skledar je dobil velik kos šunke. V njej je kar mrgolelo belih črvov. Pravkar jo je hotel vreči na smetišče, pa je pristopil Muhar, ki mu je dokaj časa sledil z lačnimi očmi: »Skledar, daj raje meni to — — — bom jaz p o j e d l — — —« »Saj pogineš, če to požreš! Povohaj!« — »Naj takoj crknem, samo da se še enkrat namesa!« Izginil je z gnatjo, ki je širila odvrten smrad. Nihče ni videl, kje jo je pospravil. Potem je dva dni poležaval in zaskrbljen molčal. Vse naokrog pa je z grozo pričakovalo najhujšega. Toda Muharju ni bilo nič...

»Samo Zajček prihaja v poštev,« je po dolgem opazovanju rekel Peter.

(Se nadaljuje)

lo in Vojo sta bila v skrbeh. Mislila sta oba na sesutje, a naglas si tega nista upala spregovoriti. Ko pa je vrvca spet vztrepetala in se lepo napela, jima je odleglo: »Štefan je pa hudič, kaj?«

Vojo je to rekel s ponosom in Polo je dodal:

»Žandarji so ga pred leti pretepli do nezvesti, a niti ust ni odprl. Ko je prišel ven, je mimogrede rekel: »Jaz bi vse zdržal. Izdal ne bi!«

Pola je bilo najbolj strah mučenja. Že misel nanj ga je navdajala s tesnobo. Naglas pa se je zamislil:

»Kaj vpliva na tak trden značaj?«

»Delavski razred. Boj v tovarni —«

»Ni tako enostavno.«

»V bistvu je!«

Vojo je bil odrezan in v besedah popolnoma trden. Nekateri so ga dražili, da »on ve vse«. Polo pa je bil znan po tem, da o vsem dvomi in da »on ne ve nič«.

Polo je nadaljeval:

»Glej, zadnjič sem bil v ambulantni. Tam so nekemu kmetu s kleščami, brez injekcij izdrl osem zob. Kar hreščalo je. Kmet je bil ves krvav. Pa se je smejal.«

»To je spet nekaj drugega!«

»Morda nas izobrazba dela preobčutljive; pomohkuži nas.«

»Ne verjamem! Glej Igorja!«

»Morda netrdo življenje... Kaj jaz vem... To so zamotane stvari.«

Jzdatki kmetijstva presegajo dohodke

Stiska za denar, ki se že dalj časa občuti na vasi in katere posledice so naraščajoče prekomerne sečnje v kmečkih gozdovih, se nikakor ne manjša, temveč narašča. To priznava tudi poročilo Avstrijskega inštituta za proučevanje gospodarskega razvoja v kmetijstvu v letu 1955. Po tem poročilu so se dohodki avstrijskega kmetijstva nasproti letu 1954 lani povišali za 4,6 %, izdatki pa so bili za 9 % višji. Skupni narodni dohodek je lani narasel za 10 %, dohodek kmetijstva pa samo za 3—4 %. Kmetijstvo vidno zaostaja za izboljševanjem razmer na ostalih sektorjih družbene dejavnosti. Najbolj pa zaostajajo kmečki obrati, ki imajo najslabše pogoje proizvodnje in ki so bili samo ob robu deležni do-sedanje skrbi za kmetijstvo.

Poročilo nadalje pravi, da je temu za kmetijstvo škodljivemu razvoju bila vzrok neurejenost cen, kajti produktivnost kmetijstva tako po površini kakor tudi po delovni sili je močno narasla. Produktivnost po površini je bila za 5,1 %, produktivnost po delovni sili pa za 6,8 % višja od one v letu 1954. Če kljub naraščajoči produktivnosti kmetijstvo kot eden najvaž-

nejših družbenih faktorjev po porastu dohodka zaostaja in če mu izdatki bolj naraščajo kakor pa dohodki, potem je to najboljši dokaz, kako krivična je sedanja agrarna in tržna zakonodaja in kako potrebne so tozadevne korekture in spremembe.

Kmetijstvo dušijo neurejene cene za kmetijske pridelke in neprenehno naraščajoča draginja orodja, strojev, gradbenega materiala in drugih potrebščin. Kako odločilno posega draginja teh gospodarskih potrebščin v življenjske pogoje kmečkih ljudi, vidimo iz primerjave zneskov, ki jih je avstrijsko kmetijstvo izdalo po eni strani za nakup gnojil in krmil, po drugi pa za nakup, vzdrževanje in popravila strojev. Na izdatkih za obratne pripomočke so v letu 1954 gnojila in krmila udeležena z 1547 milijoni šilingov (28,1 %), nakup vzdrževanje in popravila strojev pa s 1894 milijoni šilingov (35,4 %). V letu 1955 pa so nakupi, vzdrževanje in popravila strojev zahtevali ca. 2.300 milijonov šilingov izdatkov.

Med strankami in pristojnimi zbornicami je že več mesecev v diskusiji zakon o kmetijstvu. Po vladnem osnutku je njegova naloga, da ustvari predpogoje za uspešno domačo kmetijsko proizvodnjo, da zagotovi odkup in ceno domačih kmetijskih pridelkov ter pripomore domačemu kme-

tijstvu do ustreznega deleža na narodnem dohodku. Nizka udeležnost na narodnem dohodku in to, da izdatki kmetijstva bolj naraščajo, kakor njegovi dohodki, najbolj potrjujejo potrebo tega zakona. Kakšna naj bodo dokončna določila tega zakona, je težko reči. Vladni osnutek je vsekakor nepopoln. V bistvenih vprašanih še ne kaže dovoljne zaščite kmečkih interesov in za izboljšanje položaja potrebnih predpogojev. Ob tako pomembnih odločitvah, kakor je sklenitev zakona o kmetijstvu pa spričo obsežne problematike, ki naj jo ta zakon reši, ni dovolj, če se o njem razpravlja samo na sejah za zaprtimi vrati. Prav in potrebno je, da dobi osnutek zakona z vsemi pripombami v diskusijo tudi javnost, predvsem pa kmečki ljudje, ki se jih končno najbolj tiče.

Ne gre več, da vedno samo slišimo, kako je bilo in koliko smo zaostali za splošnim razvojem, kmečki ljudje hočemo tudi sami soddločati, kako naj bo, da ne bomo več najbolj zapostavljen sloj državljanov, temveč našemu delu in dokazanemu doprinosu skupni blaginji odgovarjajoče udeleženi na narodnem dohodku. Z vsemi silami smo doprinali h gospodarski stabilizaciji države, zato naj se nam omogoči, da stavimo svoje pripombe, kako naj država skrbi, da bomo končno njen enakopraven člen. (bl)

Ne zatirajmo kmetovalčevih dobrotnikov

Kljub umnemu kmetovanju se mrčes od leta do leta množi; njegovo početje postaja čedalje pogubnejše. Temu se ne smemo čuditi. Dokler bomo priznali zakone narode in preganjali one živali, ki nam jih je narava določila za naše sodelavce, ne more biti govora o izboljšanju. Prava sramota in v zasmeh dvajsetemu stoletju je, če zgolj iz praznovanja preganjamo in pobijamo netopirja (polmiš — polptič). Ta ponočnjak ne zaostaja glede koristi v ničemer za lastovko. Njegova požrešnost je tako velika, da požre do 30 in več hroščev ali več tisoč manjšega mrčesa na dan, a še ni sit. Kot takšen vendar zasluži vse varstvo kmetovalca.

Kar je netopir v zraku, je krt v zemlji. Tudi ta podzemljan ima velikanski tek, saj potrebuje na dan dvakrat toliko hrane, kolikor tehta sam. Vsako leto mu je treba na milijone ličink, neštevilnih bramorjev, ogrcev, miši itd. Ali more biti kaj bolj nespametnega kot to, če gospodar tega svojega dobrotnika zaradi malenkostne škode, ki mu jo s krtinami povzroča na rastlinah, strastno preganja in pobija kot kakaga hudodelca? Če hočemo živeti, moramo pustiti živeti tudi drugim, katerih služba nam je neobhodno potrebna. Narava se ne ravna po naši malenkostni sebičnosti, marveč se moramo mi ravnati po njenih zakonih.

Stari predsodki tičijo v človeških glavah in spoznanje se le počasi uveljavlja.

To nam potrjuje naš gnus nasproti sicer odbijajoči, a vendar tako nedolžni in povsem koristni krastači (kroti). Po naših pojmih je grda, ostudna. Zato jo preganjamo. Ne vemo pa, koliko nam koristi z zatiranjem polžev, hroščev in gosenic. Pustimo jo, naj v miru opravlja svoj prekoristni posel!

Med žuželkami imamo tako imenovane najezdnike. Samica namreč polaga svoja jajca v gosenice, hrošče in njih ličinke. Njene ličinke se potem rede na račun svoje žrtve, ki mora zaradi tega poginiti. Tako pokončajo najezdniki neštivilne škodljivce.

Izmed mrčesa koristi kmetu zlasti grobar. Ta naziv je dobil zato, ker zakoplje v zemljo trupla manjših živali (ptiče, krte, miši itd.). Ta posel opravlja na zanimiv način. Zleze pod mrhovino, grebe zemljo in jo odriva na stran ter koplje vedno globlje, dokler ni mrhovina popolnoma zakopana; preden pa jo zasuje, položi samica vanjo svoja jajca.

Odličan kmetov prijatelj je glista deževnik. Nobena žival nima toliko sovražnikov kot ta: krt, jež, netopir, ptice in človek jo neusmiljeno preganjajo. Še danes je razširjeno mnenje, da deževnik izpodjeda rastlinam korenine. Velika zmot! On uživa samo trohnelo listje in sprhnele rastline. Prirodopisci so dognali, da je ta živalica za kmetijsko gospodarstvo ogromnega pomena, ker spreminja vrhne plasti zemlje v rodovitno, mastno prst. Izračunali so, da je na enem hektaru okrog 130 000 deževnikov, ki tehtajo okrog 400 kilogramov ter pripravijo vsakih 24 ur okrog 66 kg rodovitne prsti. Učenjak Darwin je izračunal, da ti črvi izločajo na kvadratnem metru okrog 5 kg izmečkov, kar da v 10 letih 2—3 cm debelo plast.

Ti naši pomočniki ne zaslužijo, da jih preganjamo, ampak da jih kot umni in napredni gospodarji vsestransko zaščitimo! Podeželskim šolam pa toplo priporočamo, da temu primerno prilagodijo svoj pouk! J. F.

Omejevanje kmetijske proizvodnje v Ameriki

Zaloge pšenice, koruze in bombaža v ZDA so tako narasle, da priporočajo začasno omejevanje obdelave kmetijske površine za 20 %. Da pa bi s tem ne sprožili odseljevanja farmerjev in strokovnjakov v druge poklice ter razprodajo za kmetijsko proizvodnjo, transport in predelavo potrebnih naprav, so ustanovili zemljiško banko, ki bo dajala prizadetim potrebne odškodnine. Tej banki je senat ZDA dodelil subvencijo v višini 1,2 milijarde dolarjev, to je okoli 30 milijard šilingov.

Število in molznost kontroliranih krav v letu 1955

V letu 1955 je bilo na Koroškem 17.435 krav pod molzno kontrolo. Nasproti letu 1954 predstavlja to porast za 1257 krav. Od skupnega števila krav v deželi jih je pod molzno kontrolo 21 %, to je za 7 % več kakor pa v državnem merilu.

V povprečju kontroliranih krav je molznost od 2804 kg v letu 1954 padla lani na 2716 kg mleka na kravo in leto, odstotek masti pa od 3,94 % na 3,90 %. Po pasmah vidimo pri kontroliranih kravah naslednje rezultate:

	kg mleka	% masti
sivorjavo govedo	3064	3,84
simodolsko govedo	2921	3,92
pingavsko govedo	2676	3,97
marijadvorsko govedo	2639	3,95
pomursko govedo	2368	4,13

O pingavskem govedu bo naše rejce zanimalo še to, da kažejo vzhodnotirolske kontrolirane krave sicer višjo molznost, da pa je mleko manj mastno. Povprečna molznost znaša tam 2754 kg mleka z 3,90 % masti. V povprečju dajo vzhodnotirolske krave pingavske pasme v mleku 108 kg masti na leto, koroške pa je dajo 105 kg.

Sečnje lesa naraščajo

V zadnjih štirih letih sečnje v gozdu vidno naraščajo. Tako je v državnem merilu bilo 1952 posekanih ca. 9.025.000 m³ lesa, v letu 1953 je padlo pod sekiro 9.860.000 m³, v letu 1954 pa 10.945.000 m³. Svoj višek so od 1950 dosegle sečnje lani, ko je bilo posekanih 11.393.000 m³ lesa.

Največ lesa je v preteklem letu bilo spet posekanega v kmečkem gozdu in sicer 4,3 m³ po hektarju. V državnih gozdovih so posekali 3,7 m³, v veleposestniških gozdovih pa 3,4 m³ lesa po hektarju.

Kljub temu, da je v povprečju kmečki človek lani posekal največ lesa in da je stopnjeval svojo produktivnost, se nikakor ni mogel dokopati do tega, da bi kril s tem izdatke svoje kmetije. To je najboljše znamenje, da si kmečka gospodarstva sama ne morejo pomagati. Kako dolgo bodo merodajni činitelji ta za družbo usodni razvoj na vasi še gledali?

Zatiranje plevela v koruzi?

Ker je zatiranje plevela v koruzi s hormonskimi preparati težje kakor v žitu, so napravili več tozadevnih poskusov s preparatom »Hedanol M«.

»Deutsche landwirtschaftliche Presse« poroča o tem naslednje: Prvo škropljenje je bilo izvedeno pri oblačnem vremenu, ko je večkrat posijalo sonce in pri temperaturi 18—20° Celzija. Na hektar površine je padlo 2 litra »Hedanol M«. Že čez par dni je plevel odmr. Čez 4 tedne so se pričeli zvijati tudi listi koruze, vendar je to zvijanje prenehalo po 14 dneh in so se rastline normalno razvijale naprej ter dale po hektarju 725 q zelenja. Primerjalno parcelo, ki ni bila škropljena, je plevel skoraj zadušil in je dala samo 110 q pridelka po hektarju.

Večja uporaba umetnih gnojil

Nasproti letu 1954 je lani uporaba umetnih gnojil narasla za 6 % in bila za 420 % višja kakor v letih 1936/37. Najbolj je narasla poraba kalija (580 %), fosforja se je porabilo 340 % in dušika 450 % več kot v letu 1936/37.

Interes za zložitve zemljišč narašča

Z naraščajočo mehanizacijo raste po vaseh tudi potreba po zložitvi ali komasaciji njiv in travnikov. V državnem merilu je bilo 1953 zloženih 16.243 ha njiv in travnikov, v letu 1954 je bila površina zloženih zemljišč nižja in je znašala 12.992. V letu 1955 pa je bilo zloženih 18.000 ha. V zadnjih 3 letih je bilo torej zloženih 49.235 ha njiv in travnikov.

Zložitve zemljišč je eden bistvenih predpogojev za uspešnejšo uporabo poljskih strojev in za lažje obvladanje poljskega dela. Žal so predsodki proti zložitvi zemljišč po vaseh še vedno večji kakor pa spoznanje njene potrebe, prednosti in koristi. Te predsodke plačuje vas z velikimi zgubami na delovnem času, na pridelkih in na vzdrževanju strojev in živine.

Manjša površina, manj ljudi in višji donosi

Od leta 1937 se je kmetijska površina v državi zmanjšala za 6,3 %, število v kmetijstvu zaposlenih pa je padlo za 14,5 %. Temu nasproti pa je produktivnost narasla in sicer po površini za 16,8 %, po delovni sili pa za 28 %. Število v kmetijstvu zaposlenih je v letu 1955 znašalo 1.053.000, od tega je bilo 202.300 mezdni delavcev in nameščencev.

Nasproti letu 1954 je število traktorjev naraslo za 11.000 na 53.000, motornih kosilnic za 1000 na 38.000, število kombajnov pa za 500 na 3000. Število vprežne živine pa je padlo samo za 4 %. Za nakup kmetijskih strojev je v letu 1955 avstrijsko kmetijstvo dalo 1.510 milijonov šilingov, za njihovo vzdrževanje in popravila pa okroglo 800 milijonov šilingov.

Nova odločitev o poteh na tujih zemljiščih

Marsikdo, ki je po letu 1920 v sporih glede pravice uporabe poljskih in gozdnih poti po tujih zemljiščih poklical na pomoč sodišče, je bil razočaran, ker ta pravica ni bila razpisana in ker ni mogel s pričami dokazati, da je od leta 1890 naprej uporabljal pot za svoje prevoze. Deželni zakon o servitutih iz leta 1920 je namreč odpravil možnost priposestovanja zemljknižne pravice vožnje po tujih poljskih in gozdnih poteh. Tako pravico je po tem zakonu dobil le tisti, ki je lahko dokazal, da je do leta 1890 nazaj uporabljal tujo privatno pot za potrebe svoje kmetije. V 35 letih veljavnosti tega zakona je bilo v sporih težko najti priče in pred sodiščem dokazati uporabo neke poti od leta 1890 naprej, s tem pa doseči zemljknižno pravico do uporabe tuje poti. Navadno so take tožbe izpadle v prid lastnika zemljišča in v škodo tistega, ki je pot potreboval. Tako je n. pr. po prvi svetovni vojni neki kmet na Zg. Koroškem pri takem procesu doživel, da je za svojo kmetijo zgubil zadnjo pot v dolino in da je bil takorekoč od sveta odrezan.

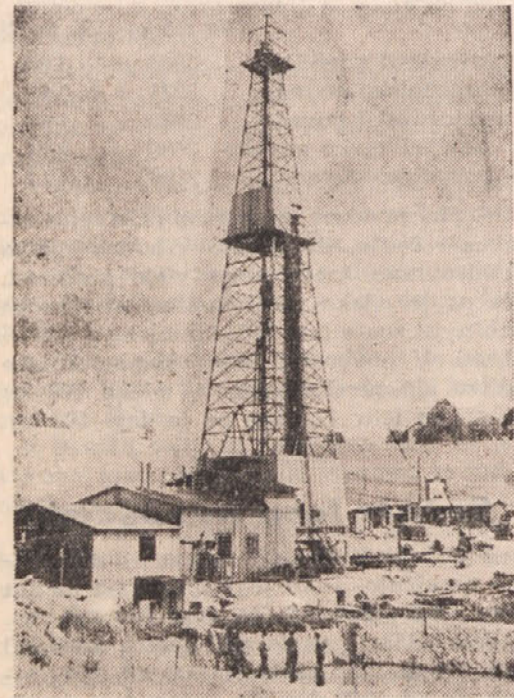
Sicer je poznejši deželni zakon o tovor-nih poteh in vzpenjačah omogočil pridobitev pravice do uporabe tuje poti, vendar samo proti odškodnini.

Temu mučnemu stanju je Vrhovno sodišče s sklepom od 30. aprila t. l. napravilo konec in se postavilo na stališče, da je v Avstriji ne glede na zakone, ki določajo drugače, mogoče priposestovati zemljknižno pravico do uporabe privatnih gozdnih in poljskih poti in steza, do vzdrževanja vodovodov, do odzema peska in do obračanja na sosednih ozarrah, če je dokazano, da je prizadeti to dovoljeval v zadnjih 30 letih (če je prizadeti privatni lastnik) oziroma v zadnjih 40 letih (če je prizadeta cerkev, občina, zadruga, država itd.).

Po tem sklepu Vrhovnega sodišča je n. pr. mogoče, da na podlagi priposestovanja dobi A danes zemljknižno pravico do uporabe poti na zemljišču sosedu B, če s priznanimi pričami pred sodiščem dokaže, da je že od leta 1926 uporabljal to pot.

Vprašanje naftnih vrelcev spet razburja duhove

Za razpis zadnjih volitev v parlament je bil baje eden izmed glavnih povodov problem nafte in njenih vrelcev, torej zemeljsko bogastvo, ki je po Državni pogodbi postalo last avstrijskega ljudstva. Med vladnima strankama se je razvila

borba za pristojnost v vprašanjih okoli olja in je bilo s strani socialistov naglašeno, da namerava OVP spraviti izkoriščanje naftnih vrelcev vsaj deloma v ro-

ke zasebnikov in tudi družb, v katerih imajo glavno besedo pač OVP-jevski krogi.

Takoj po volitvah se je boj za olje spet poživil: socialisti pravijo, da spadajo naftini vrelci pod upravo državne družbe za mineralna olja (OMV), OVP-jevsko ministrstvo za trgovino pa je izdalo koncesijo za izkoriščanje določenih vrelcev na Nižjem Avstrijskem nižjeavstrijski družbi NIOGAS, katera je v rokah OVP. Omenjena nižjeavstrijska družba je dobila za vrtanje neko tvrdko iz Nemčije in bi se delo tudi že začelo, če ukrep OVP-jevske družbe ne bi izzval odločnega nasprotovanja s strani delavstva s področja naftnih vrelcev. Ko je namreč nemška tvrdka nameravala na železniški postaji Oberweiden iztovoriti vrtalno opremo za vrtanje v Zwerndorfu, je več sto delavcev zasledlo postajo in so s stavko preprečili iztovarjanje. Delavci poudarjajo, da pomeni ukrep NIOGAS naklep proti gospodarski neodvisnosti Avstrije, hkrati pa oškodovanje državnega naftnega gospodarstva, proti čemur delavstvo odločno protestira. Pozneje so se delavci sicer vrnili na delovna mesta, še poprej pa so izjavili, da bodo takoj spet začeli stavkati, če bi nemška tvrdka nameravala iztovarjati vrtalno opremo.

Nove naftine vrelce so začeli izkoriščati tudi pri Puchkirchenu na Zgornjem Avstrijskem. Na sliki (AND/Keystone) vidimo vrtalni stolp nad vrelcem, ki daje dnevno 35 ton nafte visoke kvalitete.

Pomembno srečanje na Brionih?

V diplomatskih krogih in v svetovnem tisku ugibajo o možnosti, da bi prišlo meseca julija do pomembnega srečanja Tita, Naserja in Nehruja na Brionih. Čeprav ta domneva uradno še ni bila potrjena, mnjenja precej soglašajo, da bo do takega

sestanka dejansko prišlo. Predsednik egiptске vlade bo namreč v času od 12. do 19. julija na uradnem obisku v Jugoslaviji, za 18. julij pa je predviden prihod predsednika indijske vlade Nehruja, kateri bo v prvi polovici julija obiskal Washington.

Sovjetski parlamentarci obiščejo tudi Koroško

Od minule sobote naprej se muči v naši državi 16-članska delegacija Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze. Kot gostje avstrijskega parlamenta so si sovjetski parlamentarci najprej ogledali razne znamenitosti, podjetja in ustanove na Dunaju, kjer jih je sprejel tudi dunajski župan. Na poti v Linz so se nekaj časa zadržali tudi na področju nekdanjega nacističnega koncentracijskega taborišča Mauthausen.

Med svojim štirinajstdnevnim bivanjem v Avstriji bodo sovjetski parlamentarci obiskali tudi Koroško. Ustavili se bodo v Vrbi, kamor prispejo prihodnjo nedeljo, naslednji dan pa jim bo priredila koroška deželna vlada svečan sprejem in slavnostno kosilo v Celovcu. Odtod bodo nadaljevali vožnjo preko Velikovca proti Grazu.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Sobota, 23. junij:

6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.) — 20.15 Če se še dobro spominjam.

Nedelja, 24. junij:

6.10 Veseli zvoki — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Dobro razpoloženi v nedeljo dopoldne — 11.05 Veselo petje, veselo igranje — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Muzikalično srečanje dežel — 19.00 Športna poročila — 19.45 Godba na pihala — 20.15 Pestra oddaja.

Ponedeljek, 25. junij:

6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapiski iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Slovenska oddaja — 16.50 Humoreske — 18.15 Mladina in njen poklic — 18.45 Slovenska oddaja — 20.15 Pestra glasbena oddaja.

Torek, 26. junij:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Mala zgodovina medicine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin —

11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Slovenska oddaja — 16.30 Slavni umetniki — 18.15 Oddaja za mlada dekleta — 20.15 Dunajski slavnostni tedni.

Sreda, 27. junij:

6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za kmete — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Slovenska oddaja — 16.30 Otroška ura — 18.15 Pesmi in glasba iz Koroške — 18.45 Slovenska oddaja — 20.15 Leto na višku.

Četrtek, 28. junij:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Slovenska oddaja — 16.30 Ura petja — 18.45 Oddaja za kmete — 20.15 Glasba iz Pariza.

Petek, 29. junij:

5.35 Alpski zvoki — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Slovenska oddaja — 18.15 Vrata v življenje — 14 letni se poslavljajo od šol — 18.45 Slovenska oddaja — 20.15 Komedija: Lady Frederick.

Radioaktivna nevarnost

Mnogo se piše o radioaktivnosti in njeni nevarnosti za človeški organizem. V Evropi še ne poznamo strahu pred to najnovejšo boleznijo modernega časa. Pač pa zelo razburja Japonsko, kjer je prišlo do raznih nevrotičnih obolenj. Pred nedavnim je na nekem japonskem otoku nastala panika, ko je iz neznanega vzroka poginilo mnogo ptic. V nekaterih pokrajinah na Japonskem ne kupujejo več jagod, ker se boje, da so radioaktivne.

Nastane vprašanje, ali je strah pred radioaktivnostjo upravičen. Na Japonskem je že pred leti več mornarjev obolelo, ki

jih je zmočil radioaktivni dež. Po zadnji eksploziji vodikove bombe na Bikinih javljajo, da sta na neki ladji, ki je bila oddaljena 2900 km od kraja eksplozije, zbolela dva mornarja, ker je ladja prišla v radioaktivni dež. Ladijski zdravnik je ugotovil, da sta mornarja zbolela za posebno krvno boleznijo.

Nedavno so tudi na postaji Clermont-Ferranda v Franciji ugotovili radioaktivni sneg. Radioaktivnost je bila precej močna, ne pa nevarna. O vseh teh pojavih strokovnjaki resno razmišljajo.

Nov način gradnje stavb

Iznajdba nekega avstrijskega arhitekta omogoča dograditev velike in dovolj masivne stavbe v enem dnevu. Na ta način so gradbeni stroški zelo znižani. Ves sistem gradnje sloni na že pripravljenem materialu, to je betonskih kvadrih s utorom in grebenom, ki jih izdelujejo z v to svrhu zgrajenimi stroji. Stroji so precizno izdelani, tako da se utor in greben pri kvadru tesno ujemata. Kvadre potem zlagajo, brez da bi pri tem uporabljali malto. Prednost strojev za izdelovanje teh

kvadrov je tudi v tem, da jih je možno prepeljati na gradbišče in tam izdelati dovoljno količino kvadrov. Gradnja s tem sistemom, ki se imenuje »Falzstein — Bauweise System Antosch«, je hitra, ponavadi skušajo hišo postaviti v enem dnevu.

Mercedes 170 V (osebni avto), S 5.000, na prodaj, naslov: **Sucher, Lederfabrik Knoch, Celovec-Klagenfurt.**

ŠPORTNI ŠPORTNI

Avstrija in Jugoslavija sta se pomerili v nogometu

Zadnja sobota in nedelja sta potekali popolnoma v znamenju nogometnega srečanja med Avstrijo in Jugoslavijo, kateri sta se pomerili kar s tremi moštv. V soboto je bilo na Dunaju srečanje B-moštev, ki sta pred 25.000 gledalci pokazali lepo igro, katera se je ob precejšnji sreči Avstrijcev končala z rezultatom 2:2. Jugoslovanski nogometaši so namreč pokazali znatno višje znanje in je pripisati neodločeni izid le neodločnemu streljanju.

Istega dne sta se v Grazu pred 7000 gledalci pomerili mladinski moštvi in se je igra končala s 3:1 v korist Avstrije.

V nedeljo je dosegel avstrijsko-jugoslovansko nogometno srečanje svoj višek v Zagrebu, kjer je 45.000 gledalcev spremljalo igro, ki je potekala do zadnje minute v neverjetni napetosti. Ni slučaj, da avstrijski tisk postavlja jugoslovansko moštvo v eno vrsto z madžarskim mojstrskim moštvom, kajti jugoslovanski nogometaši so tokrat zaigrali igro, ki zasluži najvišjo pohvalo in nedeljeno priznanje. Da se je srečanje kljub temu končalo neodločeno z 1:1, pomeni za avstrijske igralce precejšnjo srečo, kajti le-ti so pri

tej igri le v obrambi pokazali, da spadajo med priznane nogometaše v Evropi. Na splošno pa je bil ves potek igre v znamenju očitne premoči jugoslovanske reprezentance, katera je tokrat ponovno dokazala, da se je jugoslovanski nogomet po zadnji vojni uvrstil med elito držav, ki imajo v tej panogi športa glavno besedo v svetu.

Kolesarska tekma

Ljubljana — Celovec

V soboto in nedeljo bo v Celovcu mednarodna kolesarska tekma med mestnimi moštvi Ljubljane in Celovca. Za soboto je s pričetkom ob 17. uri predviden kriterij, v nedeljo pa se prične ob 7. uri tekma na progi Celovec-Wolfsberg-Celovec.

... in nogometna tekma Celovec — Maribor

Prav tako v soboto bo v Celovcu nogometna tekma med Celovcem in Mariborom. Tekma se prične ob 18.15 uri v Austria-stadionu v Celovcu.

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 23. junij:

6.20 Naš jedilnik — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Iz filmov in glasbenih revij — 11.45 Pionirski kotiček — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Iz opernega sveta — 14.30 O športu in športnikih — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.45 Okno v svet: Kambodža — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 24. junij:

6.00 Nedeljski jutranji pozdrav — 8.00 Otroška predstava — 8.40 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 9.30 Še pomnite, tovariši... — 11.35 Stare melodije v novih oblekah — 13.30 Za našo vas — 14.15 Zeleli ste — poslušajte! — 16.30 Na izletu z Jožetom Čopom (planinska oddaja) — 18.00 Radijska igra — 21.00 Športna poročila.

Ponedeljek, 25. junij:

6.20 Naš jedilnik — 7.10 Zabavni zvoki — 11.50 Za dom in žene — 12.00 Narodne pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igra pihalni ansambel — 13.35 Mala revija zabavne glasbe — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature — 18.00 Kronika iz naših mest — 18.45 Kulturni obzornik — 20.00 Koncert Dunajskih simfonikov.

Torek, 26. junij:

6.20 Naš jedilnik — 8.00 Slovenske narodne pesmi — 8.50 Glasba ne pozna meja

— 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Gospodinjski omnibus — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 15.35 Igra Vaški kvintet, pojo Rezika, Sonja, Božo in Miško — 18.00 Športni tednik — 18.50 Zgodovinsko poslanstvo Združenih narodov — 20.00 Koncert Slovenskega okteta.

Sreda, 27. junij:

6.20 Naš jedilnik — 7.10 Zabavni zvoki — 11.50 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne — 13.35 Revija priljubljenih popevk — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.45 Radijska univerza — 20.00 Opera Ljubavni napoj.

Četrtek, 28. junij:

6.20 Naš jedilnik — 7.10 Zabavni zvoki — 11.45 Dober dan, otroci! — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Koncertni valčki — 13.35 Od arije do arije — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 15.35 Domači napevi — 18.00 Iz naših kolektivov — 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Ob stoletnici rojstva Bernarda Shawa.

Petek, 29. junij:

8.00 Slovenske narodne in domače pesmi — 8.50 Glasba ne pozna meja — 10.00 Koncert po željah — 11.05 Pesmi raznih narodov — 11.50 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Oddaja za lovce in ribiče — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 15.35 Poje Ljubljanski komorni zbor — 16.00 Utrinki iz literature: Gabriela Preissova „Koroške povesti“ — 18.00 Nove knjige — 20.00 Glasba narodov sveta: Indijci — 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled.